Batta György

Faág ragyog

Vakít a nap
és a sok fény
úgy folyik
a világra,
mint ahogy
a mesebeli
fazékból jött
a kása.
Faág ragyog,
dombhát zöldül,
tündöklenek
a hegyek,
jön egy méh
és elzümmögi:
köszöntelek,
kikelet!

Zelk Zoltán

Tavaszi mese

Szellőcske a tengeren túlról jött; együtt szállt a felhőkkel. A hosszú úton barátságot is kötöttek egymással és sok mindenről elbeszélgettek.

– Én megöntözöm a göröngyös földet – mondta a felhő. – Várnak is már az emberek.

– Hát még engem! – dicsekedett a kis szellőcske. – Nagy öröm az én érkezésem. Mert én üzenetet hozok a fecskéktől meg a gólyáktól!

Így beszélgetve röpködték át a hegyeket, völgyeket. Mikor az első faluhoz értek, elbúcsúztak egymástól.

– Ki-ki a maga dolgára – mondta a felhő méltóságosan, s már suhant is a mezők felé.

– Sok szerencsét! – kiáltott utána Szellőcske.

Amint egyedül maradt, elgondolkozott: kihez is menjen előbb? Az ereszaljához vagy a kéményhez? Mert a gólya is, a fecske is megígértette vele, hogy az ő otthonát keresi fel előbb. Míg így töprengett, egyszerre csak egy kéményt vett észre.

– Ha már itt vagyok a kéménynél – gondolta magában –, hozzá megyek előbb.

Oda is szállt tüstént. Szép jó reggelt kívánt s elmesélte, milyen messziről jött, s hogy üzenetet hozott a gólyától. Elbúslakodott a kémény.

– Jaj, ne szomoríts, nem tudod, milyen beteg vagyok, alig állok a lábamon. Nemsokára lebontanak, s a gólya hiába keres engem.

Olyan szomorú volt, hogy Szellőcskének kellett vigasztalni:

– Ne búsulj, majd én elmesélem a gólyának, milyen jó szívvel vagy hozzá.

Föl is vidult a kémény, mert hirtelen eszébe jutott valami:

– Van a gazdámnak egy nagy kertje a falu végén, van abban egy óriási szénakazal. Mondd meg a gólyának, telepedjen oda, és gondoljon néha rám is – tette hozzá sóhajtva.

Szellőcske megsimogatta a kéményt és továbbrepült. Egy kopott kis ereszaljánál megállt. – Ez lesz az – gondolta –, a fecske úgy magyarázta, hogy előtte egy diófa, mögötte egy eperfa. – Odaköszönt hát az ereszaljának.

– Honnan jössz, Szellőcske? – kérdezte az tőle.

– Találd ki.

– Tán valami örömhírt hozol, hogy olyan víg vagy?

– Azt én!

– Bajosan hozhatsz már nekem örömhírt. Öreg vagyok és beteg, nemsokára összedűlök.

– Pedig a fecske üzent néked. Azt üzeni, hogy útban van, s alig várja, hogy lásson téged.

Szomorú lett erre az ereszalja.

– Nem érem én azt már meg – sóhajtotta. – De várj csak! Átszólok a testvéremnek, az sokkal fiatalabb nálam, s mindig azon búsul, hogy sose volt még fecskelakója. Ott aztán olyan szállása lesz, hogy csak no!

Úgy is lett. A szomszédban egy szép kis új ház fehérlett ki az udvarból, frissen volt meszelve, s az ablakdeszka meg az ereszalja szép zöldre festve.

– Akarsz-e még fecskelakókat? – kiáltott át az öreg ereszalja.

– Hogyne akarnék! – örvendezett a fiatal, és vele örült a kerítés melletti bodzabokor is.

– Jönnek a fecskék, jönnek a fecskék… – susogta vékony kis gallyaival boldogan.

Nem volt már szomorú az öreg ereszalja sem. Örült ő is, hogy a szomszédból áthallatszik majd a fecske csicsergése s mégsem lesz olyan elhagyott öregségében. De örült a diófa és az eperfa is, hogy mégiscsak fecske hintázik az ágaikon.

– Látod, Szellőcske – mondta most az öreg ereszalja –, nem hiába hoztál hát üzenetet. Menj a fecske elé s mondd meg neki: siessen, hozza magával a tavaszt és a napsugarat, mindnyájan tárt karokkal várjuk.

Szellőcske megsimogatta az öreg ereszalját, megsimogatta a fákat is, aztán nekilendült a levegőnek. Meg se állt, amíg a fecskével nem találkozott, s aztán együtt szállt vele hazafelé.

Vidámabb lett az élet mindenütt, örültek kertek és ligetek, s többet mosolyogtak az emberek is.

Szalai Borbála

Jönnek-mennek az évszakok

Négy gyermeke van az évnek:
TAVASZ, NYÁR, ŐSZ meg a **TÉL**.
Mindegyikük szorgos-dolgos,
egyik évszak sem henyél.
Szép sorjában útra kelnek,
mert hát dolguk sok akad.
Évanyótól tudják ők meg,
mikor mi a feladat…

*

Elsőnek a **TAVASZ** indul,
a szép ifjú kikelet,
gyors járású díszes hintón
röppen át a Föld felett…
Amerre megy, megsuhintja
bűvös varázsvesszejét:
s ébredezni kezd az erdő,
serken a fű, zöld a rét…
Magocskákat hint a földbe,
van belőlük rengeteg,
éltető víz öntözgeti:
langy eső hull, permeteg…
Feslenek a virágbimbók,
duzzad minden levélrügy,
bárányfelhős kék ég alatt
felharsan a rigófütty…

*

Tűnik a nyár, nincs több dolga,
pihenhet a mezőcsősz…
Hatalmas nagy társzekérrel
kerteken át jön az **ŐSZ**…
Fogatába minden elfér,
mit a tavasz elvetett,
s amit a nyár nevelt, érlelt –
az ősz mindent összeszed…
Szüretel ő kertben, mezőn,
akárcsak a jó gazda:
rogyásig van megrakodva
társzekeres fogatja…
Dugig pakol hombárt, pajtát,
éléskamrát, padlást, csűrt,
mi csak termett mezőn, kertben –
mindent-mindent összegyűjt…
Jöhet a tél, nem kell félni,
telve pincék, kamarák,
van mit tejbe aprítanunk,
nem hal éhen a világ!…

Amint vége a tavasznak,
berobog a gyors batár…
Csillagfényes május estén
azon érkezik a **NYÁR**…
Bejár erdőt, mezőt, rétet,
bejárja a kerteket,
melegével ő érleli,
mit a tavasz elvetett…
Méhecskéknek örömére
mézzel telik száz virág,
gyümölcsfákon almát, körtét,
szilvát érlel minden ág…
Kinn a mezőn cirógatva
kalászt ringat a szép nyár…
Mindennapi kenyerünket
érleli a napsugár…
S lám, itt van a nyár közepe…
Nem kell már csak néhány nap:
Péter-Pál a mezőt járva
búzát, rozsot learat…

*

S lám, az ősz is tovatűnik,
csengős szánon jön a **TÉL**…
Hegyen-völgyön vágtat vele
röpíti a szilaj szél…
Amerre megy, fagyot lehel,
jéggé dermeszt vizeket,
s hogy a világ mégse fázzon –
rá hópaplant tereget.
Mély álomba merül a Föld,
pihen, szunnyad a határ,
azt álmodja, meleg nyár van,
fiókát költ a madár…
Szundikál az egész világ,
jó sokáig alhat még,
cinkedalra ébred csak fel,
ha majd szól a „Nyitni kék!”…

*

Lessük meg az évszakokat,
lessük hát meg, gyerekek,
hogy megmondjuk, kinek melyik
s miért a legkedvesebb!…

Weinrauch Katalin

Hónapnevek másként

Boldogasszony hava,
évet kezdő ***Télhó***,
jégrojtos az eresz,
diderget a szél, hó.

Jön ***Böjtelő hava,***
másképpen ***Télutó,***
dércsipkés ágakról
leolvad a zuzmó.

Böjtmás hava másként
a szép ***Tavaszelő***,
hóvirág csilingel,
langyosul a szellő.

Szent György hava vidám,
bolondos ***Tavaszhó,***
hozsannás Húsvétnak
az útja aranyló.

Pünkösd hava legszebb,
fénylő ***Tavaszutó***,
zengő madárének
az egekig jutó.

Szent Iván havában
a ***Nyárelő*** nevet,
tüzet is átugrik,
ki igazán szeret.

Szent Jakab hava,
Nyárhó nagyon meleg,
aratják a búzát,
gólyák kelepelnek.

Kisasszony havával,
már megjő ***Nyárutó***,
s újkenyér-illatot
ringat a rőt tarló.

Szent Mihály havában
bújik meg ***Őszelő,***
fecskék útra kelnek,
ha az idő megjő.

Mindenszentek hava,
Őszhó arany színe,
s mézédes szőlőlé
derűt lop a szívbe.

Szent András havának
Őszutó más neve,
gyertyák lángja lobban
temetőkertekbe'.

Karácsony havával
itt van a ***Télelő***,
Advent békéjével
angyali sereg jő.

Nagy Zsuzsanna

Évszakok

Színes – hangos,
ízes – illatos,
fényes – zamatos,
szikrázó – csendes.
Párban táncolják körbe az évet.
Együtt haladnak, néha cserélnek,
ilyenkor kacagják az ámuló Földet.

Rózsa Endre

Februártól júniusig

Hóvilág volt.
Ó, de drága!
Nézzetek a
kardos
hóvirágra.

Fénylángocskák
sikolyával
remeg a rét:
fehér
ibolyákkal.

Át az árkon,
horhón* át is,
a lány frissen
feslő
orgonát visz.

Reszkető, csepp
gyöngyvirágok –
út mentén –
fűzött
könny! – kiáltok.

Ó, ne szédülj!
El ne ázz, mint
vihartépte
fán a
zsenge jázmin!

– Cirbolyának
terebélyén
a tavalyi
kópé
seregély, én!

* horhó- *vízmosta mélyút*

A kíváncsi Nyuszi-Muszi

Angol mese

Nyuszi-Muszi alig volt néhány hetes, s máris nagyon szeretett kérdezősködni. „Miért lakunk a mezőn?” – szerette volna tudni. „És miért éppen ebben a lyukban?” „Miért van ilyen furcsa farkincám?”– kérdezgette lépten-nyomon.

– Egyszer még elvisz a kíváncsiság! – mondogatta apja.

Egy reggel pedig így figyelmeztette őt:

– Ma ne bújj ki a lyukból, fiacskám, emberek járkálnak odakint!

– Mik azok az emberek? – kérdezte Nyuszi-Muszi. Kidugta az orrát, és abban a pillanatban különös szorítást érzett, valaki megragadta a fülénél fogva, és felemelte a levegőbe.

– Remek ajándék lesz a fiacskámnak! – örvendezett az ember, betette őt a zsebébe, és indult vele az autóbusz felé.

A zsebben sötét volt, Nyuszi-Muszi most már bánta, hogy látni akarta az embert, ám a kíváncsiság most sem hagyta nyugton.

„Mi történik most velem?” – kérdezgette magában.

Az ember felszállt az autóbuszra, s ahogy hazaért, megállt a fia előtt:

– Hoztam neked valamit! – mondta neki. A fiúcska nagy szemet meresztett, s azt kérdezte:

– Szól, ha megnyomom? – és rögtön meg is nyomta Nyuszi-Muszi hasát.

De Nyuszi-Muszi kiugrott a kezéből, és uzsgyi, kifutott a fáskamrába! Bebújt egy lyukba. Az ember szaladt utána, de már csak a nyuszi fehér farkincáját látta, amint eltűnt a lyukban. Megállt a lyuk előtt, és azon morfondírozott, hogyan tudná onnan előcsalogatni.

– Megvan! Káposztalevelet hozok, és odateszem a lyuk elé! – szólt végre, majd nemsokára hozta is a friss levelet.

Nyuszi-Muszi gyomra éppen megkordult, amikor ínycsiklandó illat csapta meg az orrát. Elindult kifelé a lyukból, nekiesett a káposztalevélnek, mohón habzsolta a csemegét, éppen befejezte a lakmározást, megtörölte a bajszát, amikor hirtelen fény csapott be a lyukba.

– Jaj nekem! – rettent meg, és villámgyorsan kúszott egyre beljebb, s mikor már jó mélyen volt, azt gondolta magában: „Többé ki nem bújok innen!”

De reggelre újra megéhezett, kidugta hát a fejét, meglátta a káposztalevelet, s már éppen utánakapott, amikor észrevette az embert. Ijedtében visszaugrott a lyukba, és elhatározta, soha többé ki nem dugja az orrát onnan.

De az ember most okosabb volt, a káposztalevelet a fáskamra küszöbére tette, és ott leste a nyulat.

Nyusz-Muszi gyomra akkorát kordult, hogy csak úgy visszhangzott belé a fáskamra.

„Lesz, ami lesz – gondolta magában –, mégsem halhatok itt éhen”.

Elszántan előbújt a lyukból, hát a szép káposztalevél meg ott mosolygott a küszöbön. Nekiesett a zsenge levélnek. Az ember meg ott leskelődött a közelben, s már nyúlt is Nyuszi-Muszi felé, amikor az otthagyta a káposztalevelet, és az ember lába között kiugrott a kertbe, onnan ki az utcára, majd meghúzódott egy sarokban. Ekkor ért oda az ember. De már egy rendőr is észrevette, és ketten álltak felette. A nyúl tettette magát, hogy nincs is ott, egészen picire zsugorodott össze, de az ember csak felvette, hiába kapálózott, vergődött a kezében.

– A mezőről hoztam a kisfiamnak, de szörnyű vad, nem való még gyerek kezébe, ezért visszaviszem – magyarázta az ember a rendőrnek.

Így hát Nyuszi-Muszi megint bekerült az ember sötét zsebébe, és utazott a buszon, míg végre az le nem tette a zöld fűre a mezőn.

Nyuszi-Muszi nagyot bukfencezett örömében, és rohant, rohant haza.

– No, te buksi! – kiáltott az apja. – Nem megmondtam, hogy elvisz a kíváncsiság!

– Nem tudom, ki vitt el, lehet, hogy Kíváncsiság volt a neve, de annyi biztos, hogy szörnyű sötét volt a zsebében.

Füle Lajos

Feltámadott!

Húsvét reggel
tavaszi kedvvel
zeng a berekben:
Feltámadott!

Egei kéklik,
szelei végig-
zúgják az erdőn:
Feltámadott!

Dongói dongják,
méhei zsongják,
kórusban mondják:
Feltámadott!

Lepkéi írják,
bimbói nyílják,
fűből virítják:
Feltámadott!

Égi madárkák
dalolva szántják
az új barázdát:
Feltámadott!

Tavasz van, íme,
hatalmas Ige
zuhog a szívre:
Feltámadott!

Bars Sári

Hímes tojás

Ha feldobom, fehér,
Ha leesik, sárga.
Nem dobom fel, nem esik le,
Készül a vásárba.

Kihímezem előbb
Szivárvány festékkel,
Virágszirmot pingálok rá,
Tavaszi ég-kékkel.

Jácintot, ibolyát,
Csibét, piros szívet,
Annak adom, aki érte
A legtöbbet fizet.

Nyúlanyó már kérte
Fényes rézkrajcárért,
Csakhogy pénzért
Nem eladó, sem bolyhos barkáért.

Locsolkodók jönnek
Húsvét másodnapján,
Szagosvizet hintenek rám,
Nekik odaadnám.

Ágai Ágnes

Húsvéti hívogató

Kis bárányom,
be-e-e,
engedj engem
beee!
Meglocsollak kölnivízzel,
jóllakatlak málnavízzel,
nincs annál jobb
eledel,
rétre futok
veled el.
Madár ül a
tojáson,
harang kondul faágon!

„Jó reggelt kívánok, friss jó egészséget!”

(Húsvéti szokások)

A ***húsvét*** a keresztény világ egyik legnagyobb ünnepe. Ezen a napon ünnepeljük Krisztus feltámadását. Az évszázadok alatt kialakult hagyomány szerint megünneplésének három időbeli fázisa van: az ünnepre való előkészületi idő, maga az ünneplés, majd az ünnep folytatásának ideje. E folyamat alkotja a húsvéti ünnepkört, amely *farsang* utolsó vasárnapja előtt kezdődik, és a *pünkösd* utáni szombattal ér véget.

A *húsvét* mozgóünnep, melynek időpontját a nyugati kereszténység a tavaszi napéjegyenlőséget (márc. 21.) követő holdtölte utáni első vasárnapban állapította meg. Így a húsvét március 22-e és április 25-e közötti időre eshet.

A *húsvét*hoz több hivatalos vallási és néphagyománnyal, hiedelemmel kapcsolatos kiemelkedő esemény és időpont kapcsolódik.

Nagyböjt – A római katolikusoknál *hamvazószerdá*val, görög katolikusoknál az ezt megelőző *vajhagyó vasárnap*pal kezdődik és *húsvét* vasárnapjáig tart – ez az ünnep előkészületi ideje. Böjt idején tilos volt a lakodalom, bál, mindenféle zenés, hangos mulatság. Ilyenkor még a fiatalok is egyszerű, sötétebb színű ruhát viseltek, a haragosok igyekeztek kibékülni. Nagyböjtben a hívő katolikusok húst, zsíros ételeket nem ettek, olajjal főztek. A falusi ifjúság körében az étkezési, szórakozási, mulatozási tilalmak ellenére elsősorban a böjti vasárnapokon jellegzetes szokások és játékok alakultak ki. Legismertebb böjti leányjáték a *karikázás* volt. A tánctilalom a karikázóra nem vonatkozott.

A húsvéti ünnepkör jeles napjai még a virágvasárnap, nagyszombat, illetve az egész nagyhét.

Nagypéntek – A keresztény egyház e napon emlékezik Jézus kereszthalálára. A legnagyobb böjt és gyász ideje. A nagypénteki körmenetek, *passiójátékok* már a középkor óta virágoznak, és egyes helyeken napjainkig fennmaradtak. A magyar nyelvterületen napjaink leghíresebb passiójátékát Csíksomlyón adják élő.

A pénteki napot általában szerencsétlennek vélték, különösen a nagypénteket. Ilyenkor általános munkatilalom volt. Nem szítottak tüzet, nem süthettek kenyeret, mert az kővé válna. Nem mostak, nem szőttek, mert a hiedelem szerint a ruha viselőjébe villám csapna.. Még udvarolni sem volt szokás, mert azt tartották, hogy ezen a napon csak a *pisis* leányokhoz járnak a legények.

Több hiedelem kapcsolódik ezen a napon a vízhez. Úgy vélték, aki nagypénteken napfelkelte előtt megmosdik vagy megfürdik, azon nem fog a betegség. A mosdás szépség- és egészségvarázsló erejét azzal magyarázták, hogy *„a holló ilyenkor mossa a fiát”*. A monda szerint, amikor Jézust ellenségei el akarták fogni, de nem sikerült nekik, akkor a holló elárulta azzal, hogy azt kiáltotta: *„kár, kár”*. Ezért Jézus elátkozta: legyen örökké fekete. A nagypénteki hajnali mosdóvizet *aranyvíznek, aranyosvíznek* nevezték. *Szótalan* víznek kellett lennie, vagyis a mágikus cselekvés idején, sem menet, sem jövet nem volt szabad megszólalni.

Locsolkodás

Kicce

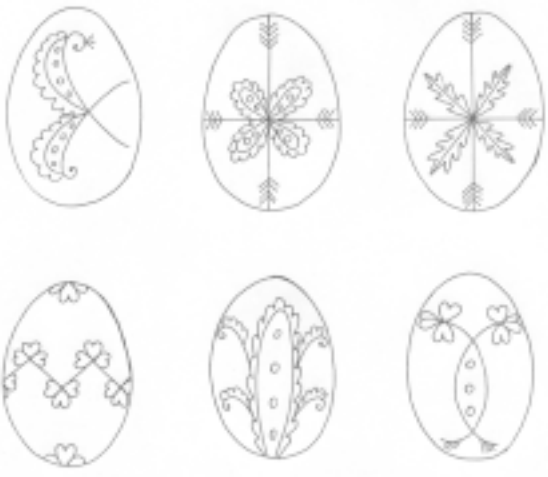

Salánki tojáshímek

Nagypénteken a hagyomány szerint gondoltak a halottakra is. Kárpátalja hagyományőrző településein a reformátusok ezen a napon – és nem halottak napján – visznek a temetőbe koszorút, tisztítják ki a sírokat (Salánk). A görög katolikusok egyes vidékeken szentelt barkát szúrnak a sírba és szentelt vízzel öntözik meg.

Húsvétvasárnap – E napon ünnepli a keresztény egyház Krisztus feltámadását. Ekkor ér véget a *nagyböjt.* A katolikus egyház húsvéti szertartásaihoz tartozik az ételszentelés. A következő ételeket szentelik: kalács (*pászka),* sonka (*sódar),* hímes tojás, torma, töltött tyúk, bor, sárgatúró, vaj, kolbász, só. A megszentelendő ételeket napjainkban is fonott kosárba rakják és szép színes terítővel takarják le, amelyet a szentelés idejére felhajtanak. A szentelmények fogyasztásához és maradékaihoz sokféle hiedelem kapcsolódik. Kárpátalja katolikus településein (római katolikus és görög katolikus) még napjainkban is meghatározott sorrendben fogyasztják a szentelt ételeket (először a borból isznak, pászkából esznek), valamint a maradékot a tűzbe dobják, illetve sok helyen még gyógyító célra használják a szentelt sonka csontját, a tojás héját.

Erdély egyes településein húsvétvasárnap szokás a *kakasütés* vagy *kakaslövés.* Ilyenkor ebéd után gyűl össze a falu főként fiatal lakossága, előbb *elbúcsúztatják* a kakast, majd leütik a fejét. A húst a szervezők együtt fogyasztják el. Újabban kakas formájú céltáblára lőnek íjjal.

Húsvéthétfő – E naphoz kapcsolódik a legismertebb húsvéti szokás: a locsolás. Régen csak vízzel locsoltak, gyakran a kúthoz, vályúhoz vitték a leányokat és egész vödör vízzel öntötték le őket. A szokás alapja a víz termékenységvarázsló erejébe vetett hit. Egyes magyar tájegységeken (pl. Dunántúl) a locsolással egyenértékű hagyomány volt a *vesszőzés.* Lényege, hogy vesszőből font korbáccsal a legények megcsapkodták a leányokat. A locsolás vagy vesszőzés jutalma az egész magyar nyelvterületen a *piros* vagy *hímes tojás*. A tojás ősi termékenységszimbólum. Már a honfoglalás előtti sírokban találtak karcolt díszítésű tojásokat. A keresztény szimbolika szerint a sírjából feltámadó Krisztust jelképezi. A *húsvéti tojás* nemcsak a locsolás viszonzása, hanem a keresztszülők ajándéka is volt. A húsvéti nyúl, a gyermekek nyuszi általi megajándékozása hímessel, édességgel újabb eredetű városi szokás.

A húsvéti tojást leggyakrabban hagymalevéllel festették, de nyerhettek sárga színt a vadalmafa héjából, zöldet a bürökből, zöld dió burkából, kéket a lencse levéből. A magyarságnál főként kétféle hímzési technika terjedt el: *viaszolás* és *karcolás.* A viaszolásnál pálcára erősített fémcsövecskét, tollcsévét mártogatnak forró viaszba, ezzel írják rá a mintát a nyers vagy főtt tojás felületére, majd festékes (hagyományosan természetes anyagokkal megfestett) főzetbe teszik. Ebben áztatják, vagy főzik. A kemény viasz lekaparása után a színtelenül maradt díszítmény kirajzolódik. A festett tojást zsíros ruhával, szalonnahéjjal dörgölik át, hogy fényes legyen. E tojáshímzési technika napjainkban is él még Salánkon. A díszítés másik módja a *karcolás.*. A megfestett tojásra savval karcolják rá a mintát. Nagyberegen, Beregújfaluban ez a technika volt elterjedve.

Vannak egyszerűbb, újabb díszítési módok, például a festett tojásra levelet tapasztanak, és ez adja a mintát. Ügyes kovácsmesterek úgynevezett *patkolt tojás*t is készítenek lágy fémdíszekkel. A tojásfestést általában nők csinálják, a patkolást férfiak.

A húsvéti locsoláshoz hozzátartozik a húsvéti köszöntő, amelyet általában vers formájában adnak elő a legények.

A húsvét köré csoportosuló szokások, hiedelmek több olvasó számára még élő hagyományt jelentenek. Erőt adnak a hétköznapok megéléséhez, alkalmat a visszaemlékezésre. Ne engedjük, hogy a következő generáció csak audiovizuális felvételekről, képeskönyvekből szerezzen tudomást róluk. Ápoljuk hagyományainkat!

Kész Margit

Kereplő

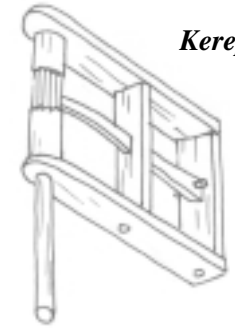

Húsvéti patkolt tojás

A mai gyermekek számára a nyuszi, a kisbárány és a kiscsibék is a húsvétot jelképezik

Illusztráció: Kész Barnabás

„Mert Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene”

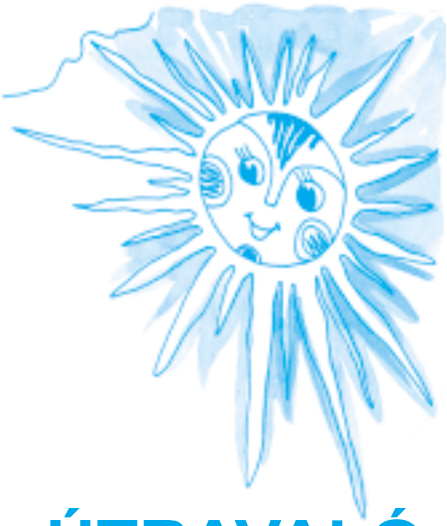

ÚTRAVALÓ

– Szia, Bogi! Nem láttad a matekfüzetemet?

– Szervusz, Tücsök! Nem láttam a füzetedet. Elveszítetted?

– Sajnos, igen. Tegnap még megvolt, ma pedig nem találom sehol.

– Hm. Erről az esetről Pampi története jut eszembe.

– Meséld el, kérlek…

Pampi és családja a Pitypang-réten élt. A szúnyoggyerek nagyon rendetlen volt, ellentétben legjobb barátjával, Kankával. Tanulni nem szeretett, a leckéit soha nem készítette el, ráadásul gyakran otthon hagyta a füzeteit és a könyveit. Folyton a különböző játékokon járt az esze. Aki a szobájába lépett, nyomban úgy érezte, mintha egy világháború zűrzavarába csöppent volna. Pampi szobájában ugyanis éppen olyan nagy volt a rendetlenség, mint a fejében és a lelkében. Nem is szívesen kölcsönöztek neki bármit a társai, mert attól féltek, nyoma vész, soha nem látják viszont. Kanka kivételével osztálytársai nem bíztak Pampiban; ő volt az egyetlen, aki bármit szívesen odaadott legjobb barátjának.

Egy napon Kanka így szólt:

– Pampi, holnap július elseje. Ugye eljössz a szülinapomra?

– Persze, elmegyek. Hány órára legyek nálatok?

– Délután kettőre, ha neked is megfelel.

– Persze, megfelel!

Kanka szerény természetű volt, nem szerette a nagy zsúrokat. A szülinapjára Pampin kívül senki mást nem hívott meg.

Pampi a mamájával elment az üzletbe megvásárolni az ajándékot. Mivel Kanka szerette a verseket, egy csodálatos verseskönyvvel tértek haza.

– Berakom a szekrénybe – mondta Pampi.

– Inkább az üvegszekrényben helyezd el, nehogy elkallódjon – figyelmeztette a mamája.

Pampi azonban nem figyelt oda; berohant a szobájába, s a könyvről teljesen megfeledkezve játszani kezdett, majd lefeküdt aludni.

– Dzzzzz, dzzzzz! – szólalt meg reggel az ébresztőóra.

– Jaj, máris fel kell kelnem? – dörzsölte a szemét Pampi.

– Sebaj, hiszen ma van Kanka születésnapja! – szállt el a szeméből az álom, és gyorsan felöltözött.

A reggel és a délelőtt készülődéssel telt el. Mosakodás, fésülködés, egyéb fontos dolgok. Dél volt már, mikor Pampi úgy vélte, elindulhat.

– Menj csak – biztatta a mamája. – De el ne felejtsd, hogy este hatra haza kell jönnöd!

– Jaj, az ajándékról majdnem elfeledkeztem! – kapott a fejéhez Pampi.

Beszaladt a szobájába, de a könyvet nem találta.

– Hová tűnt? Hová tettem? – forgolódott kétségbeesetten.

– Mama, gyere gyorsan, nem találom a könyvet! – kiáltotta könnybe lábadt szemmel.

– Gondolkozz, hová raktad el este – mondta a mamája.

Kétszer is végignézték a szekrényt, eredménytelenül.

– Nem csoda, nagy itt a rendetlenség. Miért nem hagytad soha, hogy rendet rakjak a szobádban? – korholta Pampit a mamája. – Látod, itt az eredmény: a legjobb barátod születésnapjára mégy, és a rendetlenség miatt nem találod a neki szánt ajándékot!

Pampi nem tehetett mást, elindult ajándék nélkül. Egész úton szomorú volt, de elhatározta, hogy bevallja az igazat Kankának. Meg is tette, aztán arra kérte a barátját, ne haragudjon rá a történtek miatt.

– Ugyan! – vigasztalta Kanka. – Miért kellene haragudnom a legjobb barátomra?

A születésnap végül is jó hangulatban telt el. Hazatérése után elújságolta Pampi a szüleinek, hogy Kanka nem neheztelt meg rá, a szülők pedig igencsak megörültek annak, hogy csemetéjük ilyen jó barátra talált.

Attól kezdve Pampi szobáját senki nem látta rendetlennek, ugyanis mindent a helyére rakott, s naponta felügyelt a rendre. S ami a legcsodálatosabb: takarításkor megtalálta a Kankának vásárolt ajándékkönyvet, amit kitörő örömmel, azonnal elvitt a barátjának…

– Milyen erős volt Pampi és Kanka barátsága!

– Bizony, nagyon erős.

– Soha nem gondoltam volna, hogy a rendetlenséggel nagy bajt okozhatok.

– Most már tudod, hogy ez a veszély fennáll.

– Sietek haza, rendet rakni. Ugye, én is megtalálom a matekfüzetemet?

– Biztosan megtalálod. Mielőtt keresni kezdenéd, jól jegyezd meg: Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene…

Olasz Tímea

Bibliai ábécé

BAÁL. Amikor Izráel fiai elfoglalták Kánaánt, sok helyi istenséget, vagyis baált találtak az országban. Minden darab földnek megvolt a maga baálja, azaz gazdája, vagy bálványistene. A zsidók az egy igaz Isten imádói voltak, akiknek tilos volt a bálványok tisztelete (imádása).

BÁBEL TORNYA. Az ősi Babilonban az emberek nagy építkezők voltak, s büszkeségüket lelték abban, hogy mi mindent tudnak csinálni téglából és habarcsból. „Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot – mondták –, amelynek a teteje az égig érjen; és szerezzünk magunknak nevet… az egész föld színén." De Isten belelátott a szívükbe és meglátta büszkeségüket. Ezért összezavarta a nyelvüket és szétszórta őket. Hogy pontosan hol kezdték építeni ezt a nagy tornyot, azt nem tudjuk, de Bábel neve azóta is a nyelvek összezavarodásával kapcsolatos.

BABILON. Az ókori világ egyik csodálatos városa volt Babilon, a mai Irak fővárosától, Bagdadtól mintegy 80 kilométernyire délre. Magas falak vették körül, hatalmas kapui és nagy templomai voltak. Híres királya, Nebukadneccar, gyakran büszkélkedett csodálatos városával, és ide hozta a zsidókat fogságba. De az Ószövetség nagy prófétái, Ézsaiás és Jeremiás megjövendölték, hogy Babilont is le fogják rombolni, és népét leigázzák. Így is történt, amikor a perzsák Kr. e. 500 évvel meghódították. A városnak ma már csak romjai láthatók.

BÁLÁM. Amikor Izráel fiai az ígéret földje felé vonultak, Bálám próféta szamárháton ment el, hogy tárgyaljon a zsidók ellenségeivel, a móábitákkal. Útközben azonban a szamara egyszerre csak megállt és letért az útról. Bálám megverte a szamarat, de az megint csak letért az útról. Bálám ismét megverte, de az megint csak letért, végül pedig lefeküdt, és Bálám ütlegei ellenére sem akart felállni. A szamár ugyanis meglátott egy angyalt, aki inteni akarta Bálámot, hogy útja nem tetszik az Úrnak. Végül Bálám szeme is megnyílt, belátta, hogy a szamara bölcsebb volt, mint ő, és vissza akart fordulni. De az angyal így szólt hozzá: „Ne fordulj vissza, menj csak tovább, de vigyázz, hogy mit mondasz Móáb fiainak. Csak azt mondd, amit én mondok neked."

BALZSAM. Édes illatú fűszer, amelyet Gileádból, a Jordánon túlról, a Holt-tengertől északra levő hegyes vidékről hoztak. Gyógyításra használták. Ma az arabok hasonló fűszerrel ízesítik kávéjukat, édességeiket és rágógumijukat.

BARABÁS. „Mit akartok, melyiket bocsássam nektek szabadon: Barabást vagy Jézust?" – kérdezte Pilátus a zsidóktól, mivel szokás volt a páska ünnepén, hogy a római helytartó a nép kívánsága szerint bocsásson szabadon egy letartóztatott bűnöst. A főpapok által felizgatott tömeg Barabás szabadon bocsátását kívánta, s amikor megkérdezte Pilátus, hogy mi történjék Jézussal, ezt kiáltották: „Feszítsd meg!" Így szabadult meg Barabás Jézus helyett.

BARBÁROK. Amikor a Pált Itáliába vivő hajó Málta szigete közelében zátonyra futott, a hajóból mindenki a tengerbe ugrott, és ki úszva, ki deszkákba kapaszkodva menekült ki a szárazföldre. Lukács, Az apostolok cselekedeteiről szóló könyv írója barbároknak nevezi a sziget lakóit. Ez a szó, a görög műveltségtől idegen országok bennszülötteit jelentette. A szigetlakók a csaknem vízbe fúlt utasok segítségére siettek, tüzet gyújtottak és étellel kínálták őket. Először megrémültek, amikor meglátták, hogy a farakásból egy kígyó Pál karjára tekeredett. Azután elámultak azon, hogy Pál milyen nyugodtan rázza le magáról a kígyót a tűzbe, és semmi baja sem történt. Ez olyan hatással volt rájuk, hogy istennek tartották Pált.

BARNABÁS. A damaszkuszi úton történt megtérése után Pál Jeruzsálembe ment, hogy csatlakozzék Krisztus tanítványaihoz. De féltek tőle, mivel ő azelőtt üldözte a kereszténységet. Lehet-e most a barátjuk? Barnabás emelt szót az érdekében, s ettől kezdve Pál mellett állt a pogányok között végzett missziójában. A neve ezt jelenti: „vigasztalás fia", s Lukács azt mondja róla, hogy „derék ember volt, telve Szentlélekkel és hittel".

BARTIMEUS. „Dávid fia, könyörülj rajtam!" Ez a kiáltás hangzott fel az úton, amikor Jézus elhagyta Jerikót. Az Úr szíve megindult erre a könyörgésre, és szólt tanítványainak, hogy vezessék elé a vak Bartimeust. Az izgatottan felugrott, levetette felsőruháját, és Jézushoz sietett. „Uram – mondta –, add vissza a szemem világát." Olyan erősen hitt Jézus gyógyító hatalmában, hogy megnyílt a szeme, és Bartimeus követte Jézust az úton.

(Cecil Northcott Bibliai lexikon gyerekeknek című könyve alapján)

A babiloni Istár-kapu

Olvastad már?

Ugye Te is hallottad már, amikor a felnőttek – sóhajtva, legyintve, ki pedig felháborodva – azt mondják: A mai gyerekek nem olvasnak, csak a képernyőt bámulják…

Mi másként gondoljuk. Hiszünk abban, hogy Ti is szeretitek a könyvet. Új rovatunkban egy-egy közkedvelt ifjúsági regényből vagy meseregényből mutatunk be egy szemelvényt. Azok számára, akik még nem olvasták: kedvcsinálóul, azoknak pedig, akik már kétszer vagy háromszor is: az emlékek felidézéséül.

J. F. Cooper

Nagy indiánkönyv

Részlet

A csónak alig ütött valami zajt, mert a két férfi jól tudta, hogy ilyen körülmények között óvatosnak kell lenni, s amennyire csak lehetett, vigyázott az evezőkkel. A nagy csendben egyszerre csak meghallották, hogy az öbölt a tótól elválasztó keskeny földnyelven megreccsen egy száraz faág. Mindketten azonnal elengedték az evezőt, és villámgyorsan a puskájukhoz kaptak.

– Nagyobb reccsenés volt, semhogy valami apró állat okozhatta volna – suttogta Harry. – Azt hiszem, ember jár a parton!

– Nem, nem – felelte Vadölő –, az ember még nagyobb zajt csap. De húzódzkodjunk csak a parthoz; kiszállok és elvágom a zajcsináló visszavonulásának az útját, akár pézsmapatkány, akár mingó indián az illető.

Harry szót fogadott, s egy pillanat múlva Vadölő már meg is indult a parton hangtalan mokaszinjában. Amikor a keskeny földnyelv közepére ért, ismét felhangzott az ágreccsenés, ezúttal közelebb a parthoz. Harry ellökte a csónakot, és puskával a kezében várt. Csakhamar egy szarvas bukkant fel a sűrűből, kijött egészen a víz széléig és inni kezdett.

Harry egy pillanatig tétovázott, aztán vállához kapta a puskáját, és tüzelt. A váratlan dörrenés iszonyatosan szólt, a szemközti hegyek visszaverték a hangját, s az erdők egyszeriben felébredtek mély álmukból. A szarvas előbb csak megrázta a fejét, nem tudta, mire vélje a dolgot, mert soha még emberfiával nem találkozott; de a visszhang felkeltette a gyanúját, tüstént beleugrott a vízbe, és úszni kezdett az öböl túlsó partja felé.

Harry felordított és üldözőbe vette; egy-két percig csak úgy habzott a víz az üldöző és az üldözött körül. De a szarvas volt gyorsabb; hamarabb elérte a partot, kiugrott, és eltűnt az erdőben. Ugyanakkor Vadölő is kiért a partra, és intett Harrynak, hogy térjen vissza.

– Nem okos dolog elsütni a puskát, mielőtt meggyőződtünk volna róla, nincs-e ellenség a parton – mondta Vadölő, amikor Harry odaért hozzá. – Ennyit legalább megtanultam a delavároktól, habár magam még soha nem jártam hadiösvényen. Különben sincs most szükségünk a szarvasra, hiszen el vagyunk látva élelemmel. Engem Vadölőnek hívnak, mert ismerem a vadakat, és jól tudok célozni, de sohasem pusztítom az erdők népét, ha nincs szükségem bőrre vagy húsra. Vadölő vagyok, nem pedig mészáros!

– Nem is értem, hogy hibázhattam el azt a szarvast! – kiáltotta Harry, beletúrva a hajába. – Tizenöt éves korom óta nem követtem el ilyen csúnya hibát.

– Sose sajnáld; semmi hasznunk nem lett volna a szarvas halálából, kárunk viszont annál inkább. Engem a te hibádnál sokkal jobban aggaszt ez a visszhang, Harry: mintha maga a természet fejezné ki tiltakozását egy fölösleges és meggondolatlan cselekedettel szemben. A delavárok arra tanítottak, hogy ha a bátorság a harcos első erénye, hát az óvatosság a második. Talán már egy egész ellenséges törzs be van avatva megérkezésünk titkába.

– Nem baj, legalább az öreg Tom is megtudja, hogy vendég áll a házhoz, és felkészül a fogadtatásunkra. Gyere, öcsém, szállj be, és keressük meg azt a bárkát, mielőtt még besötétednék.

Miközben továbbeveztek, Vadölő így szólt:

– Örülhetsz, Harry, hogy a szemed és a kezed nem volt biztosabb, mert abból a lövésből semmi jó sem származhatott volna.

– Ne bosszants, Vadölő! – kiáltotta Harry. – Semmi baj sem volt a szememmel meg a kezemmel; a szarvas hibázott, mert lassabban mozgott, mint ahogy kiszámítottam, s így előtte süvített el a golyó. Te nagyon nagyra vagy a vadásztudományoddal, de szeretnélek látni, mit csinálsz, ha nem egy fegyvertelen jószág, de egy fegyveres és harcra kifestett mingó áll szemben veled!

– Azt hiszem, Harry, nem tudnék olyan könnyű szívvel emberre lőni, mint szarvasra.

– Ki beszél itt emberről? Indiánt mondtam, nem embert. A kettő egészen más. A szürke mókust se cserélné össze senki egy fekete mókussal.

– Igaz, Harry – felelte Vadölő mosolyogva –, de azért mégis mókus mind a kettő. Éppen így az indián is meg a fehér is ember, habár a bőrük színe különböző.

– Beszélhetsz, Vadölő; ha te a testvéredet látod is a rézbőrűben, én csak állatot látok benne. Majd elmondom Judithnak meg az öregnek, hogy miféle nézeteket vallasz, hadd tudják meg, kivel állanak szemben.

Vadölő belátta, hogy itt minden vita hiábavaló, s ezért inkább hallgatott, Harryban pedig újult erővel merült fel Judith Hutter képe, s annál türelmetlenebbül fürkészte a partvidéket. Végre meglátta a sziklát, melyet a környékbeli indiánok jól ismertek, s találkozóhelynek szoktak használni. Ott ágazott ki a tóból a folyó. De alig lehetett észrevenni, mert a part menti fák valóságos kupolát emeltek föléje. A tó felől egyáltalán nem is látszott a nyílás, csak a víz áramlása mutatta, hogy nem járhatnak messze tőle. Harry és Vadölő lassanként abba is hagyta az evezést, s a csónak szépen beúszott velük a lombok zöld alagútjába.

A folyó vize egyre beljebb sodorta a két férfit. Mozdulatlanul ültek a csónakban, s éberen füleltek minden gyanús neszre. Harry hirtelen elkapott egy ágat, és a kenu megállt.

– Ott van az öreg! – suttogta Harry. – Térdig gázol a vízben, biztos a csapdáit vizsgálja, hogy nem fogtak-e valamit. De az már igazán furcsa, hogy a bárkát sehol sem látom, pedig egész nyári zsákmányomba fogadok, hogy Judith a világ minden kincséért sem járna gyalog ilyen sáros terepen. Inkább a haját igazgatja valami forrás tükrében, s közben gúnyosan elmélkedik a férfinemről.

– Túlzol, Harry; a nők hibáit éppúgy eltúlzod, mint erényeiket. Azt hiszem, a te Judithod nem olyan öntelt, és a férfiakat sem nézi le annyira, mint ahogy te képzeled. Inkább úgy gondolom, hogy az apja mellett van, és segít neki a ház körül meg a vadfogásban.

– Örülök, hogy egyszer életemben férfiszájból is igazat hallok! – kiáltotta egy kellemes, zengő és mégis lágy női hang, olyan közel a kenuhoz, hogy a két férfi megrezzent. – És annak is örülök, Harry úr, hogy ha magad már sohasem tanulsz is tisztességet a nők iránt, legalább társaidat jobban válogatod meg, mint azelőtt.

Alig hangzottak el ezek a szavak, egy csinos fiatal női arc bukkant elő a lombok közül, és rámosolygott Vadölőre. A következő pillanatban megoldódott a rejtély. A bárka ott horgonyzott mellettük, levágott és ügyesen elrendezett ágak rejtekében, s Judith Hutternek csak félre kellett tolnia néhány levelet a bárka ablaka elől, hogy megszólíthassa őket.

Ez a bárka igen egyszerű alkotmány volt: a fedélzeti házikót éppúgy gerendákból rótták össze, mint a Pézsmapatkány-kastélyt, s két helyiségre osztották: az egyik az apának, a másik a két lánynak szolgált hálószobául. Külön konyha nem volt; a bárka orrában főztek.

(…) – Öreg Tom, hadd mutassam be Vadölőt: híres vadász a delavárok között. Talán nem egészen hibátlan fickó, de rosszabbak is akadnak nála. Ha esetleg úgy adódnék, valamennyiünket el tudna látni hússal, mert a vadászatban párját ritkítja, azt meg kell adni.

– Üdvöz légy, fiatalember! – morogta az öreg Tom, kinyújtva csontos, kemény kezét Vadölő felé. – Ilyen időben minden fehér arc baráti arc, s én támaszt és segítséget látok benned. Nem hiszem, hogy különösen félős lennék, de itt van ez a két gyerek: több gondot okoznak nekem, mint minden vagyonom. (…) A tó partján máris vannak mingók vagy más néven irokézek, s ki tudja, melyik pillanatban kerülünk velük közelebbi ismeretségbe!

– Ha ez igaz, Tom Hutter – mondta Harry hirtelen elkomolyodva –, akkor a bárkád igen kedvezőtlen helyen áll, mert ha Vadölőt meg engem félrevezetett is az álcája, egy igazi indiánt semmi esetre sem téveszthet meg, kivált, ha skalpokra vadászik!

– Én is így gondolkozom, Harry, és nagyon is szeretném, ha minél messzebbre volnánk ettől a helytől, amely rejteknek jó ugyan, de csaknem végzetes, ha az embert felfedezik benne. Azonkívül a kanadai vadak közel vannak hozzánk, s amíg kihajózunk a folyóból, könnyen lepuffanthatnak, mint a patak partján vizet szürcsölő szarvasokat!

– Biztos vagy-e benne, Thomas Hutter, hogy az indiánok, akiktől tartasz, valóban kanadaiak? – kérdezte Vadölő szerény, de komoly hangon. – Találkoztál már velük, és láttad díszeiket?

– Csak a nyomaikkal találkoztam a közelben, de még egyet sem láttam. Lementem a folyó partján vagy egy mérföldnyire, s ott egy egész friss csapásra bukkantam, mely észak felé haladt. Mindjárt felismertem az indián lábnyomokat, s aztán egy lerongyolódott és félredobott mokaszin minden kétségemet eloszlatta. Néhány lépéssel odább azt a helyet is megtaláltam, ahol az elhasznált mokaszin tulajdonosa leült, hogy új lábbelit készítsen magának.

– Hadiösvényen a rézbőrűek nem szoktak így viselkedni – felelte Vadölő a fejét csóválva. – Egy tapasztalt harcos elégette vagy eltemette volna az ilyen jeleket; úgyhogy az ösvény, amit találtál, minden bizonnyal békés ösvény. De ha elhoztad volna azt a mokaszint, nyugodtabb volnék. Egy fiatal főnökkel van találkozóm ezen a vidéken; könnyen meglehet, hogy ő törte azt a csapást.

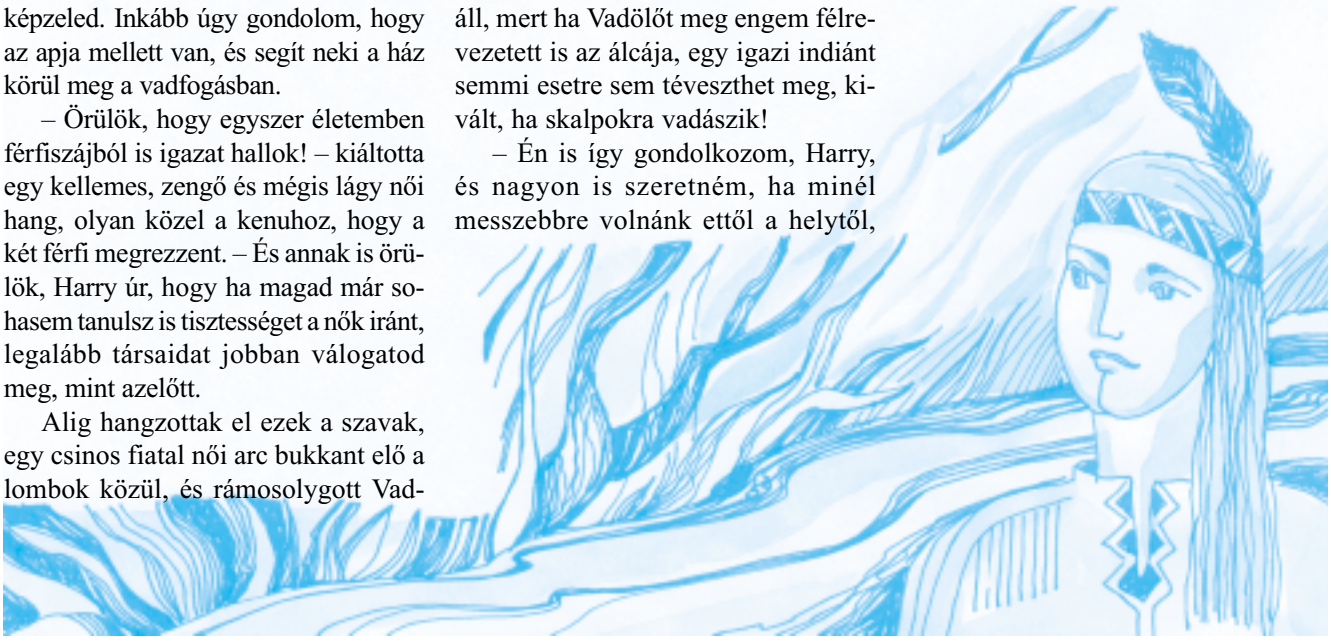

Varga József

Gólyahír

Gólyahír, gólyahír,
erdőn, mezőn
meleg pír.

Kankalin, kankalin,
tavaszt hozó
sárga szín.

Ibolya, ibolya,
dombok, partok
kék fodra.

Cicuka, cicuka,
aranybolyhos
macuka.

Gazdag Erzsi

Fecskenóta

Zeng a fészek
reggel óta,
felcsendült a
fecskenóta:
– Csit-csivit,
csit-csivit!
Itt a tavasz!
Itt van, itt!

Megvan még a
régi ház,
bár megkopott
rajt a máz.
Nosza, rajta!
Fecske módra
kimeszelik
nótaszóra:
– Csit-csivit,
csit-csivit!
Itt a tavasz!
Itt van, itt!

Tóth Elemér

Tavasz

Ragyog
az égbolt
puhakéken,

tavaszt
hoz a szél
tenyerében.

Ágak
virágot
hintáztatnak,

nyílik
szívünkön
minden ablak.

Méhek
röpködnek –
öröm jár most,

arany
takarja
a világot.

Tavaszt
hoz a szél
tenyerében,

ragyog
az égbolt
puhakéken.

Madaras Péter

Ébredj

Ébredj! Hajlítsd a térded!
Ugrálj! Tavasz van! Érted?
Hallgasd: hó alá gyűrten
gyökér üzen a rügynek.

Udud István

Tavasz

Pillangóm, tarka lepke, szállj!
Ébred a fű, a fák, a táj
nyújtózik, csontja is ropog.
A harkály jó reggelt kopog,
dongó dünnyög fülem körül…
A füligszáj nap hogy örül!

Gyolcs hálóingét leveti
a domb, a hasát sütteti.
Csiklandja bimbós barkaág.
Vakaródzik, kócos haját
ötágú széllel fésüli.
Pillém, pillangóm, szállj! Nini!
Megjött a kedves gólya is.
Mi újság? És már mondja is.
Hallgatja fű, fa, lomb, virág.
Elmondja, hány hét a világ.

Vasvári István

Tavasz

Szél, szél, szél,
Tág tavaszi szél.
Kertek alján barna dongó
Vígan döngicsél.

Ág, ág, ág,
Rügyet bontó ág.
Fürödnek az ezüst tükrű
Tóban a kacsák.

Ég, ég, ég,
Az ég tiszta kék.
Totyognak a kotlós mellett
Puha kis csibék.

Zöld, zöld, zöld,
Minden csupa zöld.
Vidám daltól, friss kacajtól
Tündöklik a föld.

Zs. Nagy Lajos

Méhpásztor

Vadrepce virágzik a réten,
legelészik rajta a méhem.

Aranyos cérna a lábán –
őrzi, ha messzire mászkál.

Repcevirágok ölében
gyűjti a mézet a méhem.

Aranyos fonalam tartom,
összeszorítva a markom.

Fürdik a méhem repcevirágban,
szárítkozik is nap sugarában.

Röpdös előttem a fényben,
szállok utána serényen.

Veres Csilla

Március

Meleg, sárga napsugár
oldja fel a föld fagyát.
Eltűnik a fehér hó,
barkát bont a mogyoró.

Cinke zengi víg dalát,
megindul a fürge ár.
Zsendül a fű hét határban,
itt a tavasz valahára.

330 évvel ezelőtt, 1676. március 27-én született II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelem. Kárpátaljai mondákkal emlékezünk az évfordulóra.

Mulatság a huszti várban

Nagy mulatság állt a vár udvarán, szépen szólt a tárogató és a hegedű, fényes vendégeket ünnepeltek Huszt lakói: Thököly Imre grófot, Felső-Magyarország fejedelmét és jegyesét, a szomszédos Munkács várának úrnőjét, a liliomszépségű Zrínyi Ilonát. Pazar ünnep volt ez, hisz ekkor jelent meg Huszt várában először a kuruc fejedelem. Javában folyt a lakoma, szép versekben énekelték meg Thököly hőstetteit, Zrínyi Ilona nemeslekűségét és a kis Rákóczi Ferenc jövendő dicsőségét, amikor gróf Bercsényi Miklós, Ung vármegye főispánja az ablakból kitekintve észrevette, hogy sereg közeledik lóháton a vár felé, nagy porfelhőbe burkolózva.

Vége lett a mulatozásnak, harci riadót fújt a tárogatós, s egy perc alatt fegyverben állt az egész várbeli kurucság, élén Thökölyvel. Csak mikor már szemben állt egymással a két csapat, akkor jött a meglepetés, s ismerte fel egymást a két kurucvezér: Thököly átölelte és megcsókolta a vendégsereg vezetőjét, Csépes Jánost, az ungvári kurucok híres katonáját, Bercsényi kurucainak legkedvesebbikét. Fölvezették őt a várba, ahol tovább folytatták a mulatozást. A kuruc vitéz ünnepi szavak kíséretében átadta a nászajándékot a dicső mátkapárnak, szép selyem öltözéket a nagyasszonynak, s fehér paripát a kis Rákóczi Ferenc ifjú úrnak, hogy majd azon ülve menjen a csatába, és üsse, vágja a labancot.

***

Rákóczi virágai

Harmadfélszáz évvel ezelőtt a hegytetőző munkácsi vár udvarát Zrínyi Ilona messze vidéken híres virágai díszítették. A gyönyörű virágok között a legeslegszebbek a tulipánok voltak. A hullámos szélű, zöld levélcsatornák közül kiemelkedő csodás virágok tekingettek körül a történelmi levegőjű várudvarban.

A tulipánokat a vár úrnője kisfiával, Rákóczi Ferenccel együtt gondozta, locsolgatta.

Egy hideg, viharos éjszakán a kis Rákóczi habfehér ágyában azt álmodta, hogy édesanyjának tulipánjai megfáztak és nagy veszedelemben forognak. Kilopakodott a kertbe és sorra betakargatta a szenvedő tulipánokat. Jócselekedete közben megjelent előtte egy angyal, és jutalmul átadott neki egy védelmező aranytrombitát. A tulipánok megmenekültek a pusztulástól. A kis Rákóczi pedig boldogan helyezte el ágya mellé angyali kincsét.

Egyszer a vár udvarán játszogatott. Távoli zajt hallván, a vár falára ment és észrevette, hogy nagy ellenséges lovas sereg közeledett a vár felé. A helyzet végzetesnek látszott. Pillanatok alatt kihozta aranytrombitáját, belefújt. És csodák csodája: a varázstrombita hangjára a tulipánok egymás után színes kacagányú vitézekké lelkesültek, belőlük teljes fegyverzetű lovasok vágtattak elő, és mindjárt fiatal vezérük mögé sorakoztak. Rákóczi fehér lován vezette vitéz virághadát az ellenségre és győzelmet aratott.

***

A kis Rákóczi és a térkép

Mesélik, hogy egy alkalommal egy osztrák gróf várában egy térkép ragadta meg a kis Rákóczi figyelmét. Az akkori Magyarország térképe.

Rákóczi magánkívül szaladt a térképhez, mohón keresett, kutatott rajta valamit.

– Mit keres rajta? – kérdezték a melléje rendelt új nevelői, a páterek.

– Munkácsot! – felelte a gyermekifjú.

S mikor megtalálta, szeméből megeredt a könny:

– Munkács! Munkács! – ráborult a térképre és keservesen sírt.

Hazáját, szülőföldjét, otthonát siratta.

A páterek nem értették a dolgot, csodálkozva kérdezték, mi történt vele, mi bántja?

– Nem lehet oly hamar felejteni! – zokogta a hőslelkű gyermek.

***

Rákóczi turulmadara

Sokan úgy emlékeznek erre a történetre, mint egy mesére, de igaz volt.

A bökényi határ és Tiszabecs alatt vívta Rákóczi egyik nagy csatáját Pálffyval. Véres csata lehetett, mert azon a napon sokan meghaltak.

Senkinek nem volt őrangyala, csak Rákóczi Ferencnek, akinek a feje fölött ott keringett őrködve a turulmadár. Egyszer a labancok kiverték a kezéből a kardját. Nagyon veszélyes helyzetbe került. Ekkor az égből váratlanul lecsapott Rákóczi turulmadara. Karmaival kivájta az ellenfél szemét. A turulmadár szájában volt egy kard. Rákóczi kikapta a csőréből a kardot, és ezzel tudta csak visszaszorítani támadóit.

A turulmadárnak emléket is állítottak a Tisza jobb partján.

Fesd ki!

Feladat

A gyermekláncfüvet sokféleképpen nevezi a magyar nép (karalánc, cincomlánc, csorbóka stb.). A te szülőfaludban mi a neve?

A nevetés

Aki kedves, széles mosollyal fogadja embertársait, azt szimpatikusnak találják, és saját közérzetét is javítja vele.

Nevess szívből!

Az udvarias mosoly nem váltja ki az agyi központok ingerlését és ezáltal a belső szervek működésének stimulációját. Igazán szívből kell nevetni ahhoz, hogy mind a 18 arcizom működjön. Az ember ezáltal aktívabb, vidámabb lesz. Az egész testre pozitívan hat a nevetés. Minden egyes *ha-ha* megmozgatja a rekeszizmot, a mellkast, amely belső masszázsként hat a szívre, a tüdőre, a gyomorra, a hasnyálmirigyre és a bél egyes részeire. Ezáltal az emésztés javul, a tüdő oxigéndús levegőhöz jut. Már a néhány másodpercig tartó kiadós nevetés is percenként 130-ra növeli a pulzust ugyanúgy, mint a kocogás. A nevetés erősíti az immunrendszert is.

Enyhíti a fájdalmat

Amerikai egészséges emberekkel a következő kísérletet folytatták: levetítettek egy kacagtató filmkomédiát, s a kísérleti alanyok csak úgy dőltek a hahotázástól. Majd megmérték a nyálukban az immunglobulinok koncentrációját. Az eredmény szerint az a fehérje, melyet az emberi szervezet elhárító-védekező mechanizmusa mozgósít a behatoló kórokozók ellen, sokkal nagyobb arányban teremtődött a nevetők nyálában, mint a kontrollcsoportéban. A nevetés tehát fokozza az immunrendszer védekező erejét. A szívből jövő nevetés és derű növeli a központi idegrendszerben az endomorfin termelését. Ez belső elválasztású, ópiumhoz hasonló vegyület, amely elsősorban a fájdalmat enyhíti. Hatására csökkennek a gyomor-, bélpanaszok, a fejfájás és az izomfájdalom.

Jobban alszol

Pszichológiai vizsgálatok alapján beigazolódott, hogy a szívből nevető emberek jobban alszanak, mint mogorva társaik. A nap folyamán kialakult derűs hangulat éjszaka is folytatódik, és frissítő álmot eredményez. Ha az ember jól alszik, ennek jutalma a pihent reggeli ébredés, jobb alaphangulat és kedv a feladatok elvégzéséhez. Ha valakinek nincs oka nevetésre, az legalább este segítsen magán egy szórakoztató filmmel, kellemesen eltöltött vidám félórával a sokkoló, durva vagy szomorú filmek nézése helyett.

Jó Pajtás (Vajdaság)

Bitay Éva

Páncélos vitézek

– Vajon melyik állatokra illik ez a jelző? – találgatta Kati.

– Természetesen a **krokodilokra** és a **teknősökre**, azok viselnek a bőrük alatt páncélszerű csontlemezeket – vélte Gazsi.

– Azért cammognak olyan lassan? – fűzte tovább Kati.

– Miért, te talán ugrabugrálnál, ha egy egész bunkert cipelnél a hátadon? – így Gazsi.

– Más állatok is viselnek páncélt, például az afrikai tobzoska, amelyik olyan, mintha egy óriási fenyőtoboz kelt volna útra. A testét borító szarupikkelyek úgy fedik egymást, mint a háztető cserepei – szólt közbe Sokattud. – Ha veszély fenyegeti, úgy összegömbölyödik, mint egy labda. Ha az ellenség, például egy kutya tovább zaklatja, kissé lazít a gömbön, és farkával csapkod azon igyekezve, hogy a kutya lábát elkapja, a páncélgömbbe préselje, és az éles pikkelyszélekkel „elfűrészelje”. A bajba jutott kutyán gazdája is csak üggyel-bajjal tud segíteni, az összegömbölyödött tobzoskát ugyanis nagyon nehezen lehet szétfeszíteni.

– Olvastam – fontoskodott Gazsi –, hogy nemcsak csont- és szarupáncéljuk lehet az állatoknak, hanem tüskepáncéljuk is.

– Bizony! – bólogatott Sokattud. – Nagyon veszélyesek lehetnek ezek a tüskék! Az Észak-Afrikában élő **tarajos sül**, ha megtámadják, mérgesen topog, farkát zörgeti, hogy az ellenséget elriassza, majd „kilövi” fél méter hosszú, üreges tüskéit, amelyek nagyon fájdalmas, nehezen gyógyuló sebet okoznak.

– Tüskepáncélt visel az **ausztráliai hangyászsün** is – fűzte hozzá Kati.

– Úgy van – helyeselt Sokattud –, s még valamiről nevezetes ez a kis állat. Vészhelyzetben villámgyorsan beássa magát a talajba, csak tűpárnához hasonló háta áll ki a földből.

– Nem kell Ausztráliába utazni ahhoz, hogy tüskepáncélos vitézeket lássunk. Ha a mi **sündisznónk** összegömbölyödik, tüskéi dárdaszerűen merednek az ellenségre. Olvastam, hogy 7000 tüskét számoltak össze a testén – mondta Kati.

– Csuda türelme lehet annak, aki erre vállalkozik – kacagott tiszta szívből Gazsi.

– Tüskepáncélos állatok a tengerben is élnek – folytatta Sokattud. A **tüskésbőrű sünhal**, ha megtámadják, hirtelen vizet nyel, felfújja magát, és megközelíthetetlen élő tűpárnává változik. Még egyéb meghökkentő dolgot is művel: ha kifogják a tengerből, a lenyelt nagy mennyiségű vizet erős sugárban az elképedt halászok arcába fecskendezi. Eleven tűpárna a tenger fenekén élő **tengeri sün** is. A szép, színes kardinálishalak ebben a tüskerengetegben keresnek menedéket, ha üldözik őket.

Napsugár (Románia)

Utazás a Föld középpontja felé

Ember a Föld gyomrában

Míg az ember több millió kilométernyi távolságra eljutott a világűrbe, a Földet, melyen él, alig néhány kilométer mélységben ismeri. Évszázadok óta nagyon sokan – írók, tudósok, felfedezők – próbálkoztak azzal, hogy választ adjanak a kérdésre: mit rejt bolygónk mélye. Az egyik leghíresebb kísérlet Jules Verne (zsül vern) nevéhez kötődik, aki *Utazás a Föld középpontja felé* című regényében ered utána e rejtélynek. Bár egy elképzelt kalandról van szó, Verne munkája sok szempontból tudományosan is megalapozott, és az idő némely tekintetben igazolta elképzeléseit. Az *Utazás…* hősei addig fel nem fedezett barlangjáratokon keresztül közelítik meg a Föld közepét. Ma már tudjuk, hogy nem ez a módja annak, hogy megismerjük bolygónk rejtett tartományait, hiszen az általunk ismert legmélyebb barlang csupán 1500 méteres.

Persze, azt gondolhatnánk: ha a természet nem ad nekünk lehetőséget a vizsgálódásra, az ember majd megtalálja a módját, hogy lejusson a mélybe. Valóban történtek erre kísérletek. A legnagyobb mélység, ahol eddig ember járt, egy Dél-Afrikában található bányában van. Ez mintegy 3000 méterrel van a talajszint alatt, de kőzetmintákat ennél sokkal mélyebbről, 12 000 méterről is sikerült felhozni. És hogy eddigi erőfeszítéseinkkel mennyire sikerült megközelítenünk a Föld középpontját? Szinte elenyésző mértékben. Hol van egy 1,5 kilométer mély barlang, egy 3 kilométer mély bánya, de még egy 12 kilométeres mélyfúrás is a Föld magjának 6500 kilométeres távolságához képest?

Vulkánok mélyén

Égitestünk különböző pontjain azonban vannak olyan „szelepek”, melyek segítségével hírt kaphatunk azokról a folyamatokról, melyek a mélyben zajlanak. Ezek a vulkánok. Jelenlegi ismereteink szerint Földünkön mintegy 700 tűzhányó működik, bár ez a szám folyamatosan változik, hiszen egy vulkán sokszor „szunnyad”, esetleg végleg kialszik, de rendszeresen regisztrálnak újabb vulkánokat, újabb kitöréseket is. Hogy éppen hol és miért alakul egy-egy újabb tűzhányó, az a mélyben zajló folyamatoktól függ. Lábunk alatt néhány száz kilométerre a különböző földrétegek állandó mozgásban vannak. A hatalmas kőzetlemezek egymásra tolódásával, gyűrődésével óriási mennyiségű folyékony anyag képződik: ez a láva. Amint ez az olvadt anyag utat talál a felszínre, egy újabb vulkán kezdi meg működését, és egészen addig aktívnak mondható, míg ki nem merül a „lávakészlet”. Egy tűzhányóból felszínre került kőzet egy darab titok tehát bolygónk mélyéből. De vajon így mennyire kerülünk közel a Föld középpontjához? Azt kell mondanunk, hogy még mindig messze járunk a célunktól, hiszen a 6500 kilométeres mélységhez képest a láva származási helye csupán 60-120 kilométeres távolságban van.

Az utazás vége

Bár azt láthatjuk, hogy a Föld belső felépítéséről, szerkezetéről nagyon kevés közvetlen adattal, megfigyeléssel bírunk, tudósaink mégis rendelkeznek elegendő ismerettel ahhoz, hogy elképzelhessük, mit is látnánk egy képzeletbeli utazáson a Föld középpontjában. Ezeket az ismereteket a nagy felkészültségű kutatók komoly technikai berendezések segítségével, a földrengések elemzésével szerzik. Közvetlen bizonyítékok tehát nem állnak rendelkezésünkre, hogy pontosan megmondjuk, mi is zajlik a mélyben, de modelleket, elméleteket felállíthatunk elképzeléseinkről. A legismertebb ilyen elmélet szerint Földünk közepe egy hatalmas tömegű, főleg nikkelből és vasból álló izzó félgömb. Ám az izzó jelzőt itt nem a szó mindennapi értelmében használjuk. Bolygónk közepén a hőmérséklet a 3-4000^{0}C-ot is elérheti.

Valószínűleg tehát soha senkinek nem lesz alkalma arra, hogy valóban eljusson a Föld középpontjába. Ám ha szeretnél egy elképzelt, kalandos utazást bolygónk mélyére, mely nemcsak izgalmas, de ismereteidet is bővíti, olvasd el Jules Verne *Utazás a Föld középpontja felé* című regényét!

Szivárvány(Magyarország)

Miért nem illik ásítani...

Az ásítás gyakran az unalom jele. Valakinek az arcába ásítani azt jelenti, hogy unod őt. Lehet, hogy nem is benne, hanem benned van a hiba: ő érdekeset mesél, te azonban nem érted, miről van szó. Tapintatosabb, ha elfordulsz, vagy legalább a szád elé teszed a kezed.

Ha ásíthatnékod van, az mindig oxigénhiányt jelent, vagyis hogy az agyi vérerek nem jutnak elég oxigénhez. Nem egyéb görcsös lélegzetvételnél. Ha érzed, hogy ásítanod kellene, inkább lélegezz szép lassan kétszer-háromszor jó mélyet, és elmúlik az álmosságod. Mert nem egyedül te vagy a világon.

… és ajtót csapkodni?

Az ajtócsapkodással zavarod a környezetedet. Mindenki szereti a csendet és a nyugalmat, arra neked is vigyáznod kell! Amikor legközelebb bevágnád az ajtót, gondolj arra, hogy most valaki éppen csöndre vágyik. De az ajtócsapkodás káros is. Tönkremegy az ajtó, kilazul a tokja, lehullik a vakolat. Nem kerül nagy fáradságba szépen, csendben betzárni azt a fránya ajtót!

Mézeskalács (Vajdaság)

Fesd ki!

Feladat

A magyarok a hímestojásokat általában virágmotívumokkal díszítik. És az ukránok?

Számítógép-suli 40.

A BESZÚRÁS MENÜ

A menü segítségével oldalszámot, széljegyzetet, képet vagy keretet szúrhatunk be a dokumentumba, képaláírásokat és tartalomjegyzéket készíthetünk stb. A menüt a 1. ábrán mutatjuk be.

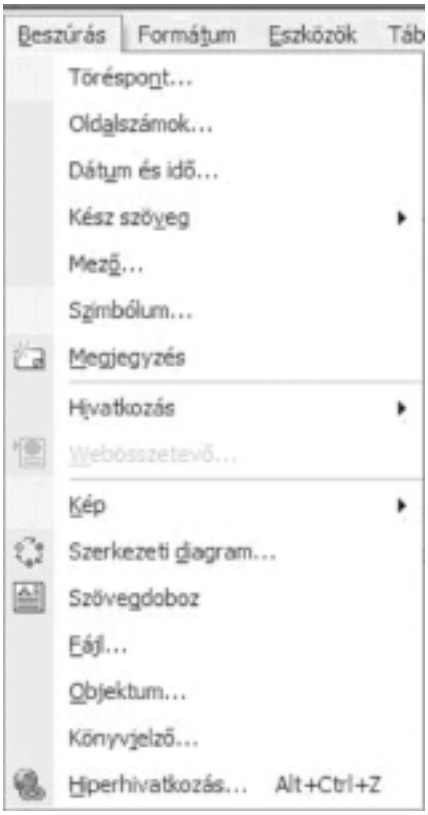

1. ábra

Töréspont

Oldaltörést, hasábtörést vagy szakasztörést helyez el a dokumentumban a kurzor helyén. Az állítási lehetőségek a 2. ábra szerinti párbeszédablakban jelennek meg. A töréspontok megcímkézett, pontozott vonalként jelennek meg a képernyőn, kivéve nyomtatott forma és nyomtatási kép nézetben, amikor az oldalt pontosan úgy látjuk, ahogyan az a nyomtatáskor majd megjelenik.

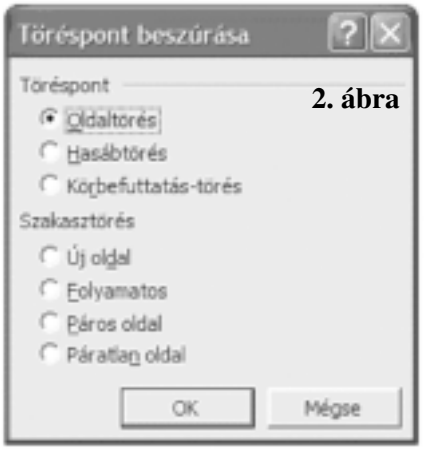

2. ábra

Oldalszámok

A parancs a fejlécbe vagy a láblécbe oldalszámokat szúr be. A megjelenő párbeszédpanelen (3. ábra) beállíthatjuk, hogy a fej-, vagy a láblécben kívánjuk elhelyezni az oldalszámot, s az

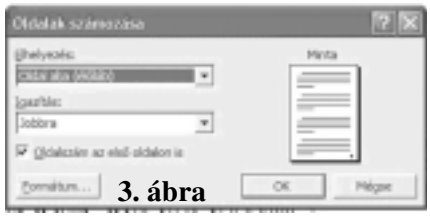

3. ábra

bal vagy jobb oldalon, esetleg középre igazítva jelenjék meg. Egyes dokumentumok első oldalán nem szoktak oldalszámot feltüntetni, ha mégis akarjuk, akkor azt be kell jelölni.

A **Formátum** nyomógomb hatására újabb panel jelentkezik be, ahol kiválaszthatjuk a számformátumot, vagy több fájlból álló dokumentum esetén megadhatjuk a kezdő sorszámot, több szakaszból álló dokumentum esetén pedig rendelkezhetünk, hogy az előző szakasz oldalszámozását folytassa.

Dátum és idő

A rendszerdátumot és időt a 4. ábrán látható párbeszédpanel szerinti formátumban szúrhatjuk be a dokumentumba. Ha mezőként szúrjuk be az adatot, akkor be kell ikszelni a négyzetet.

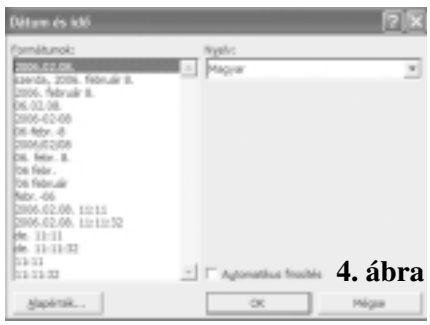

4. ábra

Szimbólum

Segítségével az elérhető karakterkészletek szimbólumai közül szúrhatunk be egyet vagy többet a dokumentumba (például görög betűket, vagy különleges, a billentyűzetről nem elérhető jeleket). A parancs kiválasztásakor a **Szimbólumok** lapon egy szimbólumtáblát tartalmazó ablak jelenik meg (5. ábra), ahonnan a kívánt karakterre kattintva kiválaszthatjuk, majd a **Beszúrás** nyomógombbal szúrjuk be a dokumentumba a kurzor helyére. A karakterkészletek közül a **Betűtípus** mező melletti nyílra kattintva választhatunk.

5. ábra

A **Különleges karakterek** lapon listából választhatunk a különleges jelek közül (pl. különböző hatású kötőjelek stb.).

A szövegdoboz

Egy **szövegdobozt** hozhatunk létre a dokumentumban. A parancs hatására a kurzor szálkereszt alakot vesz fel, amivel megrajzolhatjuk a szövegdoboz keretét (négyszöget húzhatunk). Akkor is előnyös a szövegdobozt használni, amikor egy elemet meghatározott helyen akarunk elhelyezni, vagy szöveggel akarunk körbevenni, illetve néhány elemet azok együtt tartása végett csoportba akarunk szervezni. A szövegdoboz gyors létrehozásához a **Szövegdoboz** gombot is használhatjuk. A keretnek jellemző elemei vannak.

A szövegdoboz oldalain és sarkain lévő kis fekete négyzeteket megragadva az egérrel méretezhetjük a keretet, illetve a kereszt alakú kurzor segítségével tetszőleges helyre mozgathatjuk.

Pallay Dezső

Postabontás

Szerkeszti:
Kovács Erika

Kedves Irka!

„Régóta nem írtam Neked levelet. A verseim sem jelentek meg, de gondolom, hogy ez most nem a legfontosabb. Szeretnék Neked boldog karácsonyt és boldog újévet kívánni. Szeretném, ha még sok-sok évig boldogítanád az apró és nagy gyerekeket. Legyen minél több olvasód, jelenjél meg minél többször!"

Bahus Kata (Gát)

***

Kedves Kata!

Köszönjük kedves soraidat és a sok jókívánságot. Valóban előfordulhat, hogy nem jelentek meg a verseid, de ennek talán az lehet az oka, hogy mire lapunk következő száma megjelenik, elveszíti aktualitását a költemény. Ennek kivédésére azt javaslom Neked, hogy előre gondolkozz, és télen tavaszi verset küldj el nekünk, nyáron őszit és így tovább. Remélem, megérted, mit jelent ez, s tovább próbálkozol a versekkel. Sok sikert kíván Irka!

A 2005/5. szám megfejtései

A **17. oldalon** arra kértünk benneteket, írjátok meg, mivel ajándékoztátok meg szüleiteket, testvéreiteket karácsonykor. Rengeteg választ kaptunk, s biztosak vagyunk benne, hogy a kesztyűt, pénztárcát, az édességet és a többi ajándékot mindannyian szeretetből adtátok, mégis a legszebb ajándék, amit egy szülő vagy testvér kaphat, a szívből jövő szeretet. Banga Melánia Szalókáról azt írta, hogy ő ezzel ajándékozta meg szüleit. Azt kívánjuk neki, hogy ez az érzés soha ne múljon el a szívéből.

20. oldal: A jégvirág az ablaküveg belső felületére virágszerű alakzatokban ráfagyott vízpára.

22. oldal: A Nagy Indiánkönyv szerzője James Fenimore Cooper.

23. oldal: A mesét olvasva a következő közmondás juthat eszünkbe: Jótett helyébe jót várj!

29. oldal: Anagramma: Tavasz; **Mesebeli építmény:** Kastély; **Női nevek:** Teodóra, Klaudia, Gabriella, Teréz; **Melyik város?** Osló–Norvégia, Munkács–Ukrajna, Kolozsvár–Románia, Kaunasz–Litvánia.

„Állatos" szólások, közmondások: 1. Egyik kutya, másik eb. 2. Sok lúd disznót győz. 3. Egy fecske nem csinál nyarat. 4. A lónak négy lába van, mégis megbotlik. 5. Hamarabb utolérni a hazug embert, mint a sánta kutyát. 6. Bámul, mint borjú az új kapura. 7. Jön még a kutyára dér. 8. Kígyót-békát kiált rá. 9. Áll, mint Bálám szamara. 10. Nincs otthon a macska, cincognak az egerek.

Nyertesek: Szabó Gréta Flóra, Kovács Dávid, Izsák Tibor, Vass Dóra, Farkas Anett és Farkas Krisztina (Mezővári), Béres Bianka (Rát), Mondik Márta (Beregújfalu), Gál Mónika (Kisdobrony), Kota Ádám (Mezőkaszony), Banga Melánia (Szalóka), Héder Zsuzsanna (Tiszakeresztúr).

Ki ír nekem?

Levelezni szeretnének

Horváth Izabella (Munkácsi járás, 89672 Fornos, Béke u. 22.) 11 éves. Nagyon szereti az Irkát, és szeretne minél több barátra szert tenni. Szalvétát gyűjt, szereti a verseket és a kemény rockot.

Homoki Gyula (Beregszászi járás, 90234 Beregdéda, Árpád u. 111.) 13 éves. Szeret rajzolni, ez a legfőbb hobbija.

Deák Mária Beatrix (89600 Munkács, Okruzsna utca 32/66.) 4. osztályos tanuló. Szeret olvasni, rajzolni, számítógépezni, táncolni és zenét hallgatni. Szereti a virágokat és az állatokat. Tollakat, bélyegeket, szalvétákat, köveket és képeslapokat gyűjt.

Darcsi Kitti (Munkácsi járás, 89672 Fornos, Arany János u. 19.) 7. osztályos tanuló. Ígéri, minden levélre válaszol.

Darcsi Karolina (Munkácsi járás, 89672 Fornos, Béke u. 15.) 7. osztályos. Ígéri, minden levélre válaszol.

Hadar Dóra (Ungvári járás, 89434 Nagygejőc, Béke u. 4.) 8 éves. Kedvenc időtöltése a rajzolás. Képeslapot, szalvétát és borítékot gyűjt.

Pető Krisztina (Beregszászi járás, 90214 Harangláb, Határőr u.55.) 14 éves. Barna hajú, kék szemű lány. Szeret zenét hallgatni és énekelni. Kedvenc tantárgya a magyar irodalom és nyelv, az ének és a torna. Szereti az állatokat és a virágokat.

Misák István (Ungvári járás, 89463 Nagydobrony, Felvég u. 21.) 19 éves. Fekete haja és fekete szeme van. Kedvenc időtöltése a zenehallgatás és a futball. 17-18 éves lányok leveleit várja.

Sós Béla (Ungvári járás, 89463 Nagydobrony, Széchenyi u. 23.) 14 éves. Barna haja és barna szeme van. Szereti a focit. 13-14 éves lányok leveleit várja.

Bíró Sándor (Ungvári járás, 89463 Nagydobrony, Garb u.6.) 14 éves. Barna haja és barna szeme van. Szereti a focit és a zenét. 13-14 éves lányok leveleit várja.

Kovács Szabina (Ungvári járás, 89434 Kisgejőc, Egri Ferenc u. 10/a) 14 éves. Hobbija a zenehallgatás, a kerékpározás, szeret énekelni és táncolni. Kedvenc tantárgya az ének, a magyar nyelv és irodalom.

Hegedüs Beáta (Beregszászi járás, 90225 Rafajnaújfalu, Béke u. 17.) 5. osztályba jár. Szeret zenét hallgatni, olvasni és zongorázni. 11-12 éves fiúk és lányok leveleit várja, ígéri, hogy minden levélre válaszol.

Iró Viktória (Beregszászi járás, 90200 Beregszász, Szentföld u. 34.) Kedvenc tantárgya a matematika, szeret olvasni, rajzolni. Kedveli a szép hímzésmintákat, maga is szívesen hímez.

A 2005/4. szám megfejtései

20. oldal: *Melyek a legismertebb ősszel szedhető gombák?* – picirke, galamb, tinóru, őzláb.
22. oldal: A kárpátaljai változatban a főtt borsó szerepel.
23. oldal: Egyszer volt Budán kutyavásár.
29. oldal: *Igaz vagy nem?* 1. Igaz, egyes sivatagi állatoknak, például a futókakukknak és az ugróegérnek olyan kevés folyadékra van szüksége, hogy annyi is elég nekik, amennyi az ételből a szervezetükbe jut. 2. Nem igaz, a mai elefánt, a mamut és a masztodon csak oldalági rokonok, mert közös ősük a trilophodon volt. 3. Dehogyis! Bármikor fogyaszthat halat és húst. 4. Nem igaz. 5. Igen, a kurta farkú macska a sivatagban lakik. 6. Igaz 7. Nem igaz. Az egér például csak 16 foggal rágcsál. 8. Igaz, a majmocskák neve selyem, illetve oroszlánmajom; a tekintélyes méretű kagyló pedig az óriáskagyló. 9. Nem igaz, a páva ugyanis háttollait teregeti szét legyezőalakra, farktollaival csak megtámasztja ezt a pompás díszt. (Igaz tehát az 1.,5.,6.,8. állítás; az emberi tejfogak száma 20.)

Intarziarejtvény: Cseres Tibor, Szabó Magda.
Képrejtvény: egyetlenem, egyes, kétes.
Irodalmi rejtvény: 1. Szalai Borbála: Gyalogösvény, gyalogút (gyermekvers); 2. Félix Salten: Bambi (állatregény); 3. Szabó Magda: Tündér Lala (meseregény); 4. Csukás István: Süsü, a sárkány (meseregény); 5. Nemes Nagy Ágnes: Bors néni könyve (gyermekversek, mesék); 6. Weinrauch Katalin: Hajnalt ébreszt a rigó (gyermekversek, mesék); 7. Varga Katalin: Mosó Masa mosodája (versek, mesék); 8. Fekete István: Vuk (állatregény)
Kilóg a sorból: kerékpár, mert ahhoz nem kell üzemanyag; a prérikutya nem tartozik a kutyák családjába.
Nyertesek: Száraz Laura (Nevetlenfalu), Bojza Gábor, Birkner György, Snelcer András, Juhász Gergő, Juhász Dóra, Illár Dóra, Lapcsuk Andrianna, Béres Bianka (Rát).

A tavasz madarai

Jönnek már az első tavaszi madarak,
Hogy a tavaszról friss hírt hozzanak.
Afrikából jönnek Európába,
Hazaföldön való táborozásra.
Van a gólya meg a fecske,
Felsorolhatom, de az sok percecske.
Jönnek tehát a tavasz madarai,
Jönnek a tavaszról hírt hozni.

Kopasz Dániel, 5. oszt., Gecse

Béres Bianka
7. oszt., Rát

Kelemen Kamilla
2. oszt., Feketepatak

Meseország

Tündérország meseszép,
gyermek oda be nem lép.
Varázslatos világuk,
de csak álmainkban látjuk.
A koboldok fura lények,
ha akarnak, repülnek, mint a méhek,
nagyon virgonc teremtmények.

Kósa Tímea, Beregszász

Anyukámnak

Úgy szeretem édesanyám,
Érte minden kincsem adnám.
Neki mindig szótfogadok,
többet rosszalkodni nem fogok.
Édesanyám is úgy szeret,
ahogy én is őt,
mint kisvirág a napsugarat,
úgy szeretem őt!

Debreceni Ilona, 4. oszt., Mezővári

Nyár

Itt a május, itt a nyár,
felnőtt, gyerek, erre várt.
Virágzik az orgona,
édesanyám virága.
A nyár a kedvenc évszakom,
viszlát, kedves barátom.

Fejes Krisztina, 7. oszt. Szernye

Ha nagy leszek

Ha nagy leszek,
mi is leszek én?
Talán festő.
Festek képet rengeteget!
Lesznek rajta hegyek, bércek,
Sudár fenyők, tarka rétek,
Szőlőt termő hegyoldalak.

Darcsi Kittí, 7. oszt., Fornos

Blöki

Blöki a kutyám neve.
Szép csillogó a fekete szőre.
Reggel, ha felébredek
és kimegyek az udvarra,
Blöki boldogan ugrik hozzám
és üvözöl.
Jutalomból megsimogatom
és enni adok neki.
Evés után kiül a háza elé
és őrködik.
Blöki nagyon szép, okos,
engedelmes kutya.

Berki Norbert, Bátyu

Szegényke

Angol népmese

A tengerparton egy várkastélyban élt egy gazdag, öreg gróf. Naphosszat egyedül üldögélt a szobájában az ablaknál, s komoran egyre a tengert nézte. Nem volt egyetlen barátja az egész világon, csak egy unokája élt. Az öreg gróf nem szerette az unokáját. Megesküdött, hogy soha egyetlen pillantást sem vet rá, mert a gyermek születésekor meghalt az anyja, a gróf egyetlen lánya. A boldogtalan öregember még a vár népének is megtiltotta, hogy gondját viseljék az árvának. Nem is törődött vele senki, csak az öreg dajkája. Még nevet is az öreg dajka adott a kislánynak:

– Szegényke – így hívta mindig, rajta is maradt ez a név.

Múltak az évek, de az öreg gróf bánata, haragja nem enyhült. Csak nézte, nézte a tengert, hosszú fehér szakálla már a térdét verte, szeméből nem fogyott ki a könny, szívéből nem szállt el a gonosz harag, amit Szegényke iránt érzett.

Közben fölcseperedett a kislány. Mezítlábas rongyoskának csúfolta a várkastély népe. Csak egy valaki nem csúfolta soha: a libapásztor. Ő szerette Szegénykét, s hogy jókedvre derítse, furulyázott neki.

Egy napon híre járt, hogy az ország királya a szomszédos várkastély urához érkezik vendégségbe, s vele tart a királyfi is. Fogadásukra egybehívták az ország minden eladó leányát.

Futár érkezett az öreg grófhoz is a király meghívásával. Az öreg gróf levágatta térdig érő hófehér szakállát, kinyittatta a rég lezárt vasveretes ládákat, elővette ékes-fényes öltözékét, fölszerszámoztatta legszebb paripáját, úgy indult a király elébe.

Az öreg dajka könnyezve kérte a grófot, hogy csak egyszer, egyetlenegyszer szóljon Szegénykéhez egy-két jó szót, engedje meg, hogy szép ruhába öltözzön, s nagyapjával együtt elmehessen a bálba. A gróf azonban hallani sem akart unokájáról.

A szolgahad kinevette az árvát. Menjen csak a libapásztorhoz, az az ő barátja!

Meg is kereste Szegényke a barátját. A libapásztorfiú, hogy megvigasztalja, fogta a furulyáját, s eljátszotta legszebb, legvidámabb dalát. Fölszáradtak Szegényke könnyei, megfogta a pajtása kezét, s táncos léptekkel nekivágtak a szomszédos várkastély felé vezető útnak. A furulya tovább zengett, ők meg mentek, mentek, mint akiket várnak valahol.

Ahogy így furulyaszóra mendegéltek, egyszer csak találkoztak egy ifjú lovaggal. A lovag megkérdezte tőlük, merre van a várkastély, ahol a király vendégeskedik. A pásztorfiú azt mondta, hogy ők is oda tartanak, s ha a lovag nem veti meg a társaságukat, tartson velük.

Most már hármasban ballagtak tovább, a furulya meg mintha még vidámabban zengett volna, mióta összetalálkoztak. Az idegen lovag csak nézte, nézte Szegénykét, s annyira megtetszett neki, hogy azon nyomban feleségül kérte. De Szegényke csak nevetett.

– Ejnye, kedves lovag, kicsúfolna az egész világ, ha a mezítlábas, rongyos Szegénykét vennéd feleségül!

De a lovag tovább kérlelte, s azt mondta, hogy éjfélkor, amikor a legszebben szól a zene a bálteremben, jöjjön oda úgy, ahogy van, mezítláb, rongyos ruhában, a libákkal meg a pajtásával, mert ő csak vele akar táncolni a király előtt.

Szegényke így is tett. Mikor éjfélt ütött az óra, benyitott a bálterembe. Mögötte szárnysuhogtatva a tizenkét fehér liba, s a menet végén a furulyázó pásztor lépdelt. Ámult-bámult az udvari nép, a király is felemelkedett a trónusáról, s a trónus lépcsőjéről Szegényke elé sietett az ismeretlen lovag, aki nem volt más, mint a király egyetlen fia. Kézen fogta Szegénykét, apja elé vezette:

– Édesapám, itt van az én választottam, ő a mátkám, ő a legjobb, legszebb lány az egész országodban!

Ebben a pillanatban megszólalt a pásztorfiú furulyája, varázslatos, édes dal zengett, s a furulyaszóra Szegényke rongyos ruhája arannyal, ezüsttel hímzett selyemmé változott, aranyos-gyémántos korona csillogott a fején.

A király a szép menyasszony elé lépett, és édes lányomnak szólította…

A libapásztor eltűnt. Soha senki nem látta többé. Az öreg gróf is hazament, s szívében haraggal, szemében könnyel ismét a tenger felé fordult, s talán még ma is azt nézi.

Feladat

Miért nevezzük Angliát szigetországnak?

Só és arany

Szlovák népmese

Volt egy királynak három lánya. Fiatalkák voltak a lányok, de a király már megöregedett, a sír szélén állt. Egyszer magához hívatta a három lányát. Kérdezi a legidősebbiktől:

– No, édes lányom, szeretsz engem?

– Úgy szeretlek, mint az aranyat!

Kérdezi a középső lánytól:

– Hát te, édes lányom, hogy szeretsz?

– Mint az ezüstöt, édesapám!

Megkérdezi a legkisebbiket:

– És te, kicsi lányom, hogy szeretsz engem?

– Úgy szeretlek, mint a sót!

Nem tetszett a felelet a királynak; az egyik lánya úgy szereti, mint az aranyat, a másik, mint az ezüstöt, ez a legkisebbik pedig csak annyira, mint a sót! A két nővér is lármázott, perlekedett, így aztán a legkisebb lánynak ott kellett hagynia a királyi várat. Nem szerette már se az apja, se a nővérei.

Fogta a batyuját szegényke, és ment, mendegélt, hátha valaki befogadja, hátha akad majd valahol helye. Ment, mendegélt, hegyen-völgyön, s egyszerre csak, hipp-hopp, ott termett egy asszony.

– Hová mégy, lányom?

– Hogy hová? Hárman vagyunk nővérek, s az apánk magához hívatott bennünket, hogy vajon ki szereti őt a legjobban. A legidősebb nővérem azt mondta, hogy úgy szereti, mint az aranyat, a középső, mint az ezüstöt, én meg azt mondtam, hogy úgy szeretem, mint a sót. Megharagudott rám ezért az apám meg a két nővérem, és elkergettek. Most aztán járom a világot.

– Jaj, kedves gyermekem, ha már így esett, maradj nálam. Ne félj, itt nem lesz bántódásod. Ha már így elkergettek, mit tehetünk, ne búslakodj!

Így aztán a lány ott maradt az asszonynál. Szolgált, segített, dolgozott, ügyesen tett-vett. Az asszony pedig tudta, mi fog történni.

Történt aztán, hogy az egész világról eltűnt a só. Az asszony varázslata volt ez, nála volt minden só. Maga a király is só nélkül maradt. Országának egyetlen csücskében, egyetlen hajlékában nem akadt egy csipetnyi só.

Sok évig maradt a lány az asszonynál, három, négy, talán öt esztendeig is szolgálta, amikor mondja neki egy szép napon az asszony:

– No, édes lányom, most eredj az apádhoz, mert elpusztul só nélkül, s meg fogod látni, mi drágább: az arany vagy a só.

Szívesen maradt volna a lány az asszonynál, de az kikísérte, és ellátta jó tanáccsal, mit tegyen útközben. Adott a lánynak egy vesszőt:

– Fogd ezt a vesszőt, édes lányom, és ha túljutsz három mezőn, látsz majd ott egy dombot, arra suhints rá a vasvesszővel. De előbb menj az apádhoz, azután is ráérsz a dombot megsuhintani.

Azután az asszony fogott egy kendőt, telerakta sóval, és batyut kötött belőle.

– Menj hát egyenesen az apádhoz, gyermekem, különben elpusztul só nélkül. A tenyerén fog hordozni, ha ezt a batyut odaadod neki!

Elindult hát a lány a sóval, az asszony szépen kikísérte. Megérkezett az apjához, az meg a szemét meresztgette, hogy került ide ez a lány? Hiszen már régen elment hazulról, s most visszajött. Kérdezi a lánytól az apja:

– Merre jártál, kedves lányom?

– Sót kerestem, édesapám!

– Aztán találtál-e?

– Igen, találtam!

Azzal leszelt egy karéj kenyeret, kioldozta a batyut, vett a sóból, megsózta a kenyeret, és odaadta az apjának. Azt se tudta a király, hova legyen örömében. Három, de talán négy esztendeje is már, hogy se jószág, se ember nem látott sót.

Behívta a lány a szakácsnőket, azoknak is adott a sóból. Olyan só volt ez, ami sosem fogyott el. Akármennyit adott belőle a lány, a batyuban mindig ugyanannyi maradt.

Aztán jöttek a miniszterek, igen kívánták azok is a sót, adott hát nekik is. Így jártak hozzá az emberek sóért, és a lány mindenkit megajándékozott vele. Látta ezt a király, mondja a lányának:

– Hej, édes lányom, ne adj senkinek, nehogy só nélkül maradjunk!

Megvolt egy ideig otthon a lány, aztán mondja az apjának:

– Most pedig elmegyek a sóbányába, s akkor az egész országnak lesz sója! Adjon velem, apám egy kocsist, nem megyek én gyalog, inkább kocsikázok!

Adott a király kocsist, meg is parancsolta, hogy menjen a királylánnyal oda, ahová kívánja. És hogy a lány el ne vesszen valahogy útközben, még egy minisztert is odarendelt mellé.

Elérkezett a lány arra a helyre, ahová a gazdaasszonya küldte. Körülnézett, fogta a vesszőt, rásuhintott a dombra, hát tüstént megnyílt a föld, és szépséges országot látott, szebbet, mint eddig. Végigjárta az országot, mindenhová elvezették, mindent megmutattak neki. (A szépséges országot, a sóbányát a gazdaasszonya pecsételte le, hogy azé a lányé legyen, akit elkergettek hazulról.)

Attól fogva az egész világ oda járt sóért.

Feladat

Kárpátalján hol bányásznak sót?

Miért?

Miért színesek a csillagok?

Azért, mert nem egyformán melegek. Legforróbbak a kék színű csillagok, körülbelül tízezer fokosak. Ilyen például a Nagy Göncöl rúdjának végén lévő csillag. Kevésbé forróak a fehérek, sárgák és a vörösek. A Nap sárgásfehér színű, felszínén 6000 fokos a forróság. Vörös színű például a téli Bika csillagkép legfényesebb csillaga, az Aldebaran, aminek népies neve: Bujdosók lámpása. Ezen már „csak” 3000 fok meleg van.

Tudod-e, hogy

a) a Földet levegőréteg veszi körül, amit légkörnek vagy atmoszférának hívunk?
b) a levegő mindenhol jelen van körülöttünk, de nem látjuk?
c) a szél mozgó levegő?
d) a levegőnek nincs meghatározott alakja, minden irányban egyformán terjed ki?
e) ha a levegőt fölmelegítjük, akkor kitágul, és több helyet foglal el?
f) a meleg levegő könnyebb, mint a körülötte lévő hideg, ezért fölemelkedik?
g) a levegő segít a dolgokat melegen tartani?
h) a gyapjúruhában meleget érzünk, mert a gyapjú rostszálai között rengeteg kis levegőbuborék reked meg?
i) télen a madarak azért borzolják fel a tollukat, hogy a tollaik között minél több levegő legyen, ami melegen tartja testüket?

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Sajtos narancskosár

Hozzávalók: 15 dkg szeletelt füstölt sajt, 10 dkg paradicsom vagy retek, 1 kígyóuborka, 30 dkg narancs, fél citrom

Elkészítése:

1. Vágjátok félbe a gondosan megmosott narancsokat, és vegyétek ki a gyümölcshúst a héjából! A paradicsomot, az uborkát jól mossátok meg, és vágjátok vékony kockákra! A füstölt sajtot is daraboljátok kis kockákra! Ugyanígy tegyetek a narancscsal is!

2. Keverjétek össze valamennyit, és töltsétek vissza a narancshéjba! Locsoljatok rá kevés citromlevet!

Jeles évfordulók Magyarország történetéből

Április 6.

Az isaszegi csata

1849. április 6-án – nagypénteken – aratta Isaszegnél a magyar honvédsereg az egyik legnagyobb győzelmét az osztrákok ellen az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején. A tavaszi győzelmes hadjárat elején a közel azonos létszámú (50-50 ezer fős) magyar és osztrák főserег csapott össze

Isaszegnél. A honvédsereget Görgey Artúr tábornok vezényelte, a hadtestek élén Klapka György, Damjanich János és Aulich Lajos tábornokok álltak. Az egész napos véres, hullámzó harcból a magyarok kerültek ki győztesen, Windigch-Grätz császári főparancsnok pedig Pest határába vonult vissza. Az ütközet nagy véráldozatokat kívánt: 1500 osztrák és közel 1000 magyar honvéd vére festette vörösre az isaszegi tájat.

A győztes csata után a honvédsereg tovább tudta folytatni a tavaszi hadjáratot, amely később az ország területének jelentős részéről kiűzte a császári haderőt.

Egysejtűek II. rész

Gyökérlábúak

Nevük arra utal, hogy soknak közülük sugárszerű nyúlványokba fut szét a teste. E nyúlványok ágazatosak, s oly bonyolult szövedéket alkotnak, mint némelyik fa gyökérzete. A gyökérlábúak közül kerülnek ki a legegyszerűbb állatok, az amőbák. Ezek a csak erős nagyítással látható lények nem egyebek egyetlen cseppnél. Mozgásuk? Egyszerűen tovahömpölyögnek. Alaktalan testecskéjük egy ponton megnyúlik. A nyúlvány mind hosszabb és vaskosabb lesz, mintha csak lába nőne az amőbának, azután egyre nő ez a furcsa rész, s ebbe gördül át az egész állat, s végül még maga után húzza a maradványait. Szaknyelven azt mondják, hogy az amőba állábakat bocsát ki magából, s úgy halad. Egyszerűbben nem is lehetne. S hogyan táplálkozik ez az állat? Nos, van neki egy mindenre alkalmas szerve. Kibocsát magából egy nyúlványt, körülfogja a táplálékául szolgáló növényi egysejtűeket vagy baktériumokat, s ezzel azok már bele is kerültek csepptestébe. Ott megemésztődnek, amihez nem kellenek az amőbának sem fogak, sem gyomor, sem belek, s ez szerencse, mert nincs is neki. A csepptest maga képes rá, hogy a növényi (vagy egyes amőbáknál állati) test összetett anyagait felbontsa, s így részben energiát szabadítson fel, részben az így kapott egyszerűbb molekulákból a maga testének bonyolult molekuláit felépítve, pótolja az elkopottakat. Az emészthetetlen maradványokat azután az amőba egyszerűen kibocsátja magából.

S ha jól megy sora és sok a tápláléka, az amőba eleinte nő, azután egyszer csak kettéválik, s íme: két állat lett belőle, így szaporodik.

Illár Lénárd

Iskolai bolondságok

- Erzsébet angol királynő lovaggá ütötte Francis Draket, aki később belehalt sérüléseibe.
- A ló patás állat és Patagóniából ered.
- A szovjet csapatok azok elkeseredett rimánkodása ellenére felszabadították Kelet-Európa népeit.
- Oroszország a legnagyobb európai állam és Ázsiában fekszik.
- Hamlet a koponyás királyfi, aki elhanyagolta a tisztálkodást, ezért valami bűzlik Dániában.

Lengyel János

Tojás-bábuk

Kifújt tojásból bábut is készíthettek. A belsejébe húzzatok vékony drótot, hosszában is és keresztben is. A tojás keskenyebb végére erősítsetek fejet, a szélesebbre pedig lábakat. A bábu testét képező tojást fessétek tetszés szerint olyanra, amilyen szerepet szántok a bábunak.

(Jó Pajtás)

A mi nyelvünk

Varázsszavak, varázsnevek

(Részletek)

Ezeken a téli estéken gondolkodtam el először a sorsomon. Ki vagyok, mi vagyok? Miért itt élek éppen, miért nem másutt? S a térképet böngészgetve estére ízlelgettem a falvak szép nevét. Hegymagas, Nemesgulács, Salföld, Köveskál, Vonyarcvashegy, Gyenesdiás, Vindornyalak, Rezi, Vállus… Milyen szép helységnevek ezek. Egy részük biztosan honfoglalás kori, mint például a Köveskál, más részük talán szláv örökség vagy még régebbi. Mindegy nekem. E nevek zenéjét, hangsúlyát a levegővel szívtam magamba. Nekem ez mind magyar név, mind-mind a hazát jelenti. Azokban az években, amikor én iskolába jártam, egyetlen szó sem esett a hazáról. A haza s a hazafiság szinte gyanús dolognak tűnt az elöljáróink szemében. Nem is gondoltunk rá soha. Talán így eshetett, hogy csak későn, ezeken a Balaton-parti téli éjszakákon, a helységneveket ízlelgetve döbbentem rá, hogy magyar vagyok. Hecsedliteát szürcsölgetve mormoltam a neveket, Mindszentkálla, Szentbékkálla, s éreztem, hogy ezeket a neveket nem tudom kívülállóként kiejteni, nem maradok olyan fesztelen, mint amikor azt mondom, hogy Los Angeles. Megértettem, hogy ezeknek a helységneveknek a kiejtése s a helységekben élő emberek sorsa nekem nem lehet közömbös. (…) Ezeken a furcsa, széldöngette, süvöltöző téli éjszakákon eszméltem rá, hogy egy meghatározott közösségbe tartozom. Mormoltam a falvak nevét, átugrottam a szomszédos járásokba, megyékbe. S azok is megragadtak, bent tartottak az érzelmi körben. (…) Azóta is esküszöm ezekre a varázsszavakra, varázsnevekre. Szépek, meghatároznak. Éppen úgy, mint a táj, a hegyek magassága, a víz mélysége, az éghajlat s a földrajzi szélesség.

Bertha Bulcsú

Szegény kiscica

A játékosok körben letelepszenek, választanak maguk közül egy cicát. Ekkor a cica letérdel valamelyik játékossal szemben, és háromszor nyávog. Az így megszólítottnak minden nyávogás után meg kell simogatnia a cica fejét, miközben azt mondja: „Szegény kiscica!” De vigyázat, nevetni nem szabad! Aki elneveti magát, helyet cserél a cicával.

Mi van a házban?

Ez a játék kiválóan alkalmas a várakozás unalmának elűzésére, például a fogorvosi rendelőben…

A játék kezdő kérdését aszerint variálhatjuk, hogy éppen hol vagyunk. Például otthon:

– Mi van a házban?
– Szoba.
– Mi van a szobában?
– Szekrény.
– Mi van a szekrényben?
– Fiók.
– Mi van a fiókban?
– Doboz.
– Mi van a dobozban?
És így tovább…

Megrendelt történetek

A játékszabály egyszerű: két előre meghatározott szót kell egy mondatba vagy egy rövid történetbe belefoglalni. Természetesen, ha a két szónak csak nagyon kevés köze van egymáshoz, már nem is olyan egyszerű a dolog!

Megpróbálhatjuk például egy kurta mesében összehozni az egeret és a szivárványt, a tevét és a gyógyszerészt, a zsiráfot és a nyaksálat – hadd szárnyaljon a fantázia!

A papagáj

Mondjunk ki egymás után három rövid, hasonló hangzású szót, például: *szék, pék, kék.*

A papagáj feladata, hogy ugyanolyan sorrendben megismételje a szavakat. Ezután mondjuk ki ezeket újra, de más sorrendben. Ha már minden lehetőséget kimerítettünk, próbálkozhatunk újabb szavakkal (pl.: cipó, cipő, cica).

Jó tanács

Az alábbi ikerszavak kezdőbetűiből egy jó tanács alakul ki.

.....barka
.....hatol
.....rongy
.....durran
.....cseprő
.....forog
.....begyedem
.....kelés
.....hátra
.....dombos

Melyik szó illik az üres keretbe?

farkas — kő
szem — ház
fűrész — szabályzó

Madaras rejtvény

Ebben a betűhálóban 6 madár neve van elrejtve. Keresd meg őket! Minden irányba haladhatsz!

F	B	M	A	L	A	G
Ü	V	E	R	É	B	F
R	E	I	A	V	Á	P
J	G	Ó	L	Y	A	C
Ó	L	L	O	H	K	E

A kérdést lásd a rejtvényben

1	2	3	4	5	Ú	6	7	8	F
9					■	10			
■	11			■	12	■	13		
14				15		16		■	D
17		■	18				■	19	
20				■	■	21	22		
23		■	24	25	26			■	S
27		28	■	29		■	30	31	
	■		32			33			
34	Z								■

Vízszintes: 1. *A megfejtés első része.* 9. Nem hátra. 10. Fejetlenül szóló (!). 11. Gyötrelem. 13. Orosz uralkodó volt. 14. *A megfejtés 3. része.* 17. Lila közepe (!). 18. *A megfejtés 4. része.* 19. Mely személy? 20. Végtelenül kicsi angolul (SMAL). 21. Kézben fog. 23. Kicsinyítő képző. 24. *A megfejtés befejező része.* 27. Páros poszter (!). 29. 3,14. 30. lefejezett bika (!). 31. Nem emlékeznék rá. 34. *A megfejtés 2. része.*

Függőleges: 1. Nem én. 2. Használatba vesz. 3. Hölgyig… 4. Finoman megfogalmazott, részleteket is kifejezve. 5. -ra, ... 6. Némán ráz (!). 7. Caps… – felirat számítógépbillentyűn (nagybetűkhöz). 8. Végtelen elán (!). 12. Nagyon régi. 14. Ócska házikóba. 15. Cím mássalhangzói. 16. Középen kattog (!). 19. Krisztus röviden. 22. Majdnem amely személynek (!). 25. Kuplé vége. 26. … irae, …illa. 28. Fejetlen kefe (!). 31. A … Lotti (Eric Kästner). 32. Rege közepe (!). **ZÁSZLÓNK**

Szólások

Milyen szólások jutnak eszedbe a képek alapján?

(Szemfüles)

Beküldési határidő: 2006. május 10.

Tündérujjak

Nyuszibúvóhely és képeslap

Hozzávalók: levelezőlap, zsírpapír, vékony fehér kartonpapír, olló, ragasztó

Ebben a levelezőlapban elrejtőzött egy nyuszi. Ha felnyitják, előbukkan. Hidd el, egyáltalán nem nehéz elkészíteni!

Az alábbi mintáról átmásolhatod a nyuszit egy kartonpapírra. Mielőtt kivágod, színezd ki! Az 1. ábrán látható, hogyan kell összehajtani. Hajtsd ketté középen a levelezőlapot, és írd rá a húsvéti üdvözletet! Ragaszd be a nyuszit a levelezőlap hajtásába (2. ábra)!

Végül egy kis füvet és tarka virágokat is ráfesthetsz.

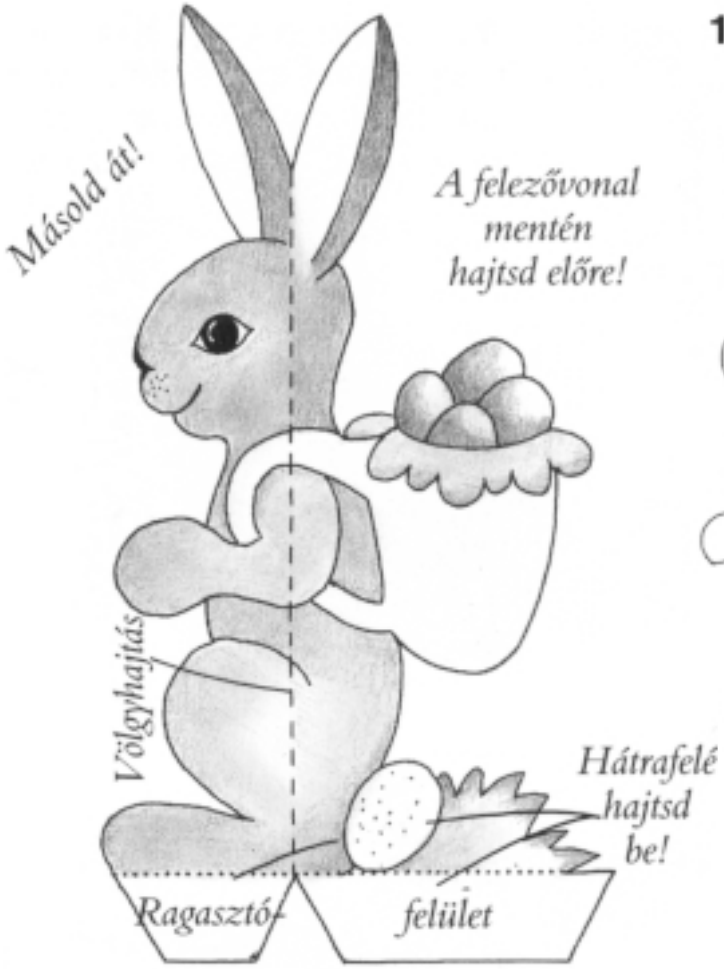

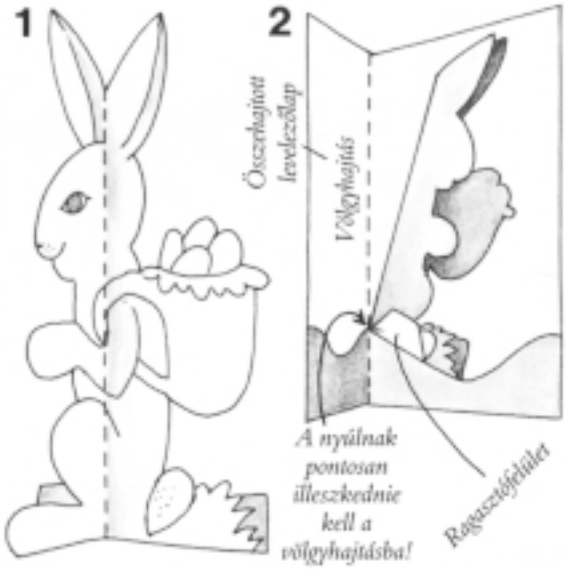

Népmeséink kedves szereplője a nyúl. Nemcsak gyáva, hanem okos is. Gyakran túljár a legravaszabb róka eszén is. Te ismersz ilyen mesét?

DÖNGICSÉLŐ
ÓVODÁSOK MELLÉKLETE · SZERKESZTI GABÓDA ÉVA

Szúnyogh Sándor

Tavaszi dal

Repül ide, repül oda
ez a tarka lepke,
pereg erre, pereg arra
ez a békarokka.
Brekeg reggel, brekeg este
a leveli béka,
hull az eső, zúg a zápor,
zuhatagi módra.

Varga József

Hóvirág

Hóvirág, hóvirág:
fénybe siklik
a világ.
Kikelet, kikelet:
elűzte a
meleget.
Gólyahír, gólyahír:
tél sebére
meleg ír.
Fecskepár, fecskepár:
hangos lett az
eresz már.

Szúnyogh Sándor

Virágköszöntő

Árkon-bokron szaladgálok,
a berekben hancúrozok,
hitegetnek a virágok,
aranyszirmú kis lámpások.
Fénylő szemmel nézek rájuk,
megkérdezem, mi az álmuk.
Kelyheikkel muzsikálnak,
nékünk szép napot kívánnak.

Locsolóversek

Ebben a ház udvarában szép kis bimbó nő.
Nevelje majd szépre, jóra a jó Teremtő!
Vizet hoztam a tövére, szálljon áldás a fejére,
Istentől azt kérem, piros tojás a bérem!
Szabad-e locsolni?

* * *

Kelj föl párnáidról, szép ibolyavirág,
Nézz ki az ablakon, milyen szép a világ!
Megöntözlek szépen az ég harmatával,
Teljék a tarisznya szép piros tojással!

Rakj rendet...

Csoportosítsd a képen látható tárgyakat, állatokat aszerint, hogy hol találkozol velük: otthon vagy az oviban? Némelyikkel itt is és ott is...

Hány nyuszi bújt el a képen?

Itt a szép tavasz, zöldbe borult a természet! Előmerészkedtek a nyuszikák a rejtekhelyükről, de még óvatosak. Nehéz észrevenni őket, de ha ügyes vagy, megszámolhatod valamennyit. Színezhetsz is!

Ki a legelébbvaló?

Magyar népmese

Volt a világon egy öregember, az egyszer kinn járt a mezőn. Mikor jött hazafelé, fogott egy egeret. Mikor hazaért, látja, hogy kislány lett az egérből.Nőtt a kislány, nagylány lett belőle, azt mondta:

– Én csak akkor megyek férjhez, ha olyan férjet találok, aki a legelébbvaló.

Az öregember elment keresni olyan férjet, ki a legelébbvaló. Elment a Naphoz. A Napnak a szolgája azt mondta, hogy várakozzon estig, mert a Nap úr most éppen odavan a földet megvilágítani.Estefelé hazajött a Nap úr lovakon. Azt mondja neki az öregember, hogy vegye el az ő lányát, mert ő a legelébbvaló. Azt mondta a Nap:

– Én nem vagyok a legelébbvaló, nálam erősebb a felhő, mert az engem eltakar.

Elment az öregember a felhőhöz, kérte, hogy vegye el az ő lányát, mert ő a legelébbvaló. Azt mondta a felhő:

– Én nem vagyok a legelébbvaló, nálam előbbre való a szél, mert az engem ide s tova hajkurász.

Elment az öreg a szélhez. Azt mondta a szél:

– Én nem vagyok a legelébbvaló, nálam elébb való a vén Mátra hegye, mert azt én nem bírom megmozdítani.

Elment az öreg a Mátra hegyhez, s kérte, vegye el a lányát, mert ő a legelébbvaló. Azt mondta a Mátra hegy:

– Én nem vagyok a legelébbvaló, énnálam erősebbek azok a kis egerek itt a tövemben, mert én még azokat nem bírtam összenyomni.

Az öreg elment az egerek királyához, hogy vegye el az ő lányát feleségül, mert ő a legelébbvaló. Az egerek királya befogott sok egeret egy hintóba, elment a lányért. A lány visszaváltozott egérnek, összeházasodtak, ma is élnek, ha meg nem haltak.

Gyűszű, fésű, hadd-el

Magyar népmese

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az üveghegyeken is túl, ahol a kurta farkú malac túr, volt egyszer egy ember. Annak volt három fia. A legidősebbet hívták Gyűszűnek, a középsőt Fésűnek, a legkisebbet Hadd-elnek.Mondja egyszer a szegény ember Gyűszűnek:

– Eredj, fiam, menj el országot-világot látni, tanulj valamit.

Elment Gyűszű, oda volt egy álló esztendeig, bejárt országot-világot, sok mindent látott, de hogy mit látott, mit nem látott, arról én nem mesélek. Elég az hozzá, hogy egy esztendő múlva visszakerült az apja házához. Amikor Gyűszű hazajött, mondja az ember a középső fiának:

– No, édes fiam, Fésű, most már menj el te is, láss országot-világot, ne maradj hátrább a bátyádnál.

Elment Fésű is, bejárt országot-világot, jártában-keltében sok mindent látott. De hogy mit látott, mit nem látott, arról semmit sem mesélt, én sem mesélek nektek. Elég az hozzá, hogy egy esztendő múlva visszakerült, s akkor az ember mondta a legkisebb fiának, annak a... hogy is hívják, no... ejnye, nem jut eszembe a neve...

(Valaki a hallgatók közül közbeszól: Hadd-el!)

– No jó, hát akkor elhagyom.

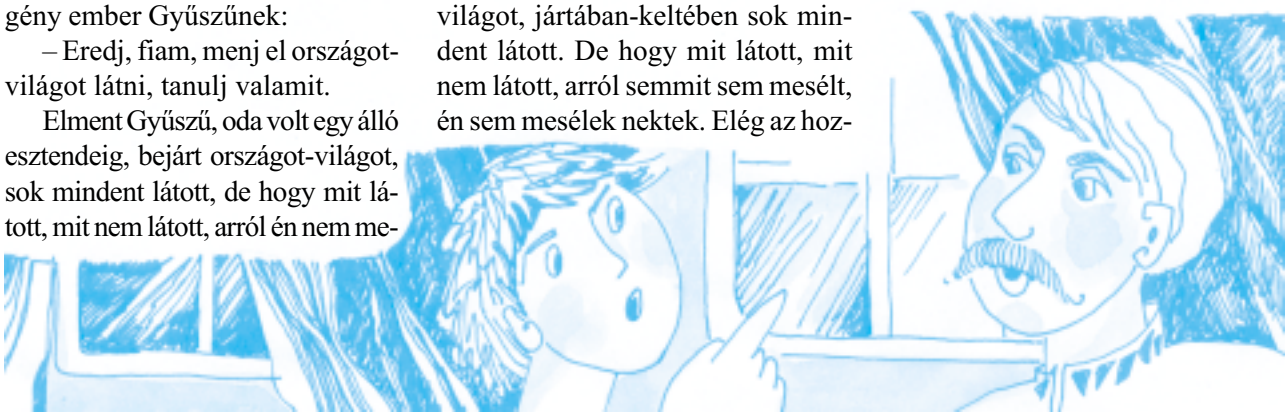

Díszítés papírvágással

Tündérujjak

A papír igen sokoldalúan felhasználható anyag. Kiválóan alkalmas díszítési feladatok megoldására. Összehajtogatva formákat vághatunk belőle, és egy másik, alátét színnel díszíthetjük. Az így kialakított formát felragaszthatjuk pl. dobozokra.
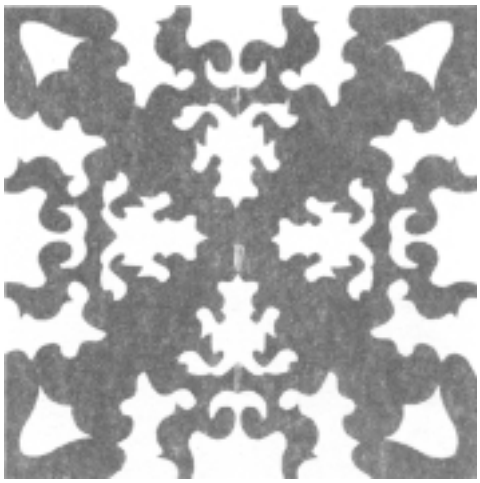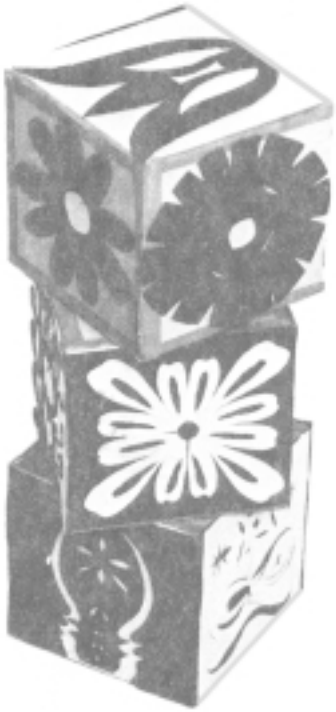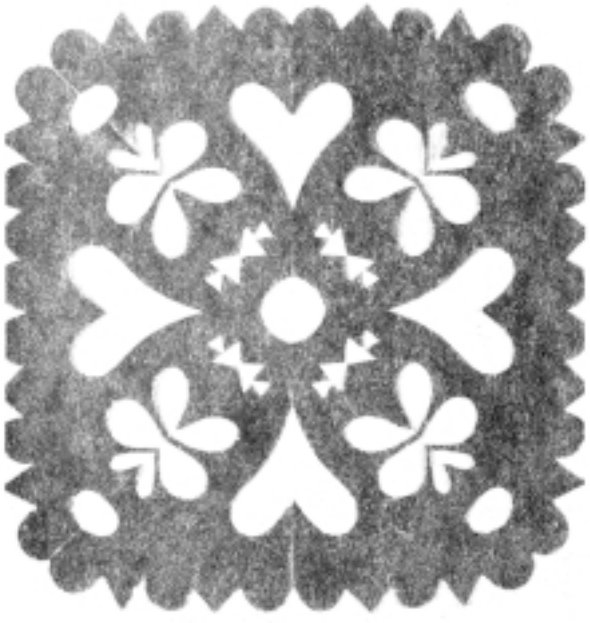
A díszítés lehet mértani vagy figurális. Szépek a népművészetből vett motívumok. A papírdíszekkel hangulatossá tehetjük az ünnepi ablakot, ajtót és az ünnepi terítéket.